

नेट-सेट मुक्त शिक्षकांना जुनी पेन्शन योजनाच लागू करावी लागेल

‘दिवाळसण’ साजरे करण्यासाठी वर्षातून किती ‘पोरखेळ’ करावयाचे हे एकदा उच्च शिक्षण विभागाने ठरवून टाकले पाहिजे !

प्रा.बी.टी.देशमुख

माजी विधान परिषद सदस्य व महाराष्ट्र प्राध्यापक महासंघाचे माजी अध्यक्ष

“विद्यापीठाला स्वायत्तता देणे हे शैक्षणिकदृष्ट्या असुज्ञपणाचे (educationally unwise) आणि राजकीयदृष्ट्या धोकादायक (politically dangerous) आहे” असा उघड-उघड दृष्टिकोन भारताचे त्यावेळचे कुप्रसिद्ध गव्हर्नर जनरल लॉर्ड कर्झन यांनी स्वीकारलेला होता. त्यामुळे त्या कालखंडामध्ये ब्रिटनमध्ये विद्यापीठांना जशी स्वायत्तता उपलब्ध होती, तशी स्वायत्तता भारतीय विद्यापीठांना कधीही मिळाली नाही. "Sixty Years of University Grants Commission" या विद्यापीठ अनुदान आयोगाने प्रकाशित केलेल्या पुस्तकामध्ये पृष्ठ ८ वर लॉर्ड कर्झनच्या या दृष्टीकोनाची आपल्याला माहिती मिळते.

१.१ स्वातंत्र्यानंतरच्या काळात विद्यापीठांना मोठ्या प्रमाणावर स्वायत्तता देणारे बदल कायद्यात करण्यात आले व तसे कायदे सुद्धा करण्यात आले. लॉर्ड कर्झनच्या मताला उराशी कवटाळून महाराष्ट्रातील विद्यापीठांना असलेली छोटी-मोठी स्वायत्तता संपूर्णपणे उद्ध्वस्त करणारे उच्च शिक्षणमंत्री म्हणून श्री. विनोद तावडे यांचे नाव महाराष्ट्रातील शिक्षण क्षेत्रात नोंदले जाईल याविषयी कोणालाही शंका वाटू नये एवढी पराक्रमी कारकीर्द त्यांची राहिली आहे. मंत्रालयीन विभागातील सचिव, सहसचिव, उपसचिव किंवा अवर सचिव दर्जाचा अधिकारी सुद्धा एखाद्या प्रश्नाच्या बाबतीत आपले मत त्या प्रश्नाच्या धारिकेवर नोंदवू शकतो. मात्र कायद्यामध्ये करण्यात आलेल्या अनेक बदलांमुळे विद्यापीठातील कुलगुरुंचा स्वतंत्रपणे आपले मत नोंदविण्याचा अधिकार जवळ जवळ पूर्णपणे संपुष्टात आल्याची स्थिती नव्या कायद्याने महाराष्ट्रातील सर्व विद्यापीठांमध्ये निर्माण केलेली आहे. नामनिर्देशित व्यक्तींचे प्रमाण विद्यापीठांच्या सर्व प्राधिकरणांमध्ये इतक्या मोठ्या प्रमाणात भरण्यात आलेले आहे की, “कार्यकारी मंडळाची संमती घेतल्याशिवाय मला हे करता येणार नाही” असे म्हणण्याची शक्ती कोणत्याही कुलगुरुंजवळ शिल्लक राहिलेली नाही.

१.२ मराठी भाषा दिवस कसा साजरा करावा एवढा साधा निर्णय घेण्याची ‘स्वायत्तता’ किंवा ‘सोय’ विद्यापीठांना राहिली नाही. हा दिवस साजरा करण्यासाठी नृत्य गायनाचा कार्यक्रम करणाऱ्या कोणत्या ‘मंडळाला’ किंवा ‘मंडळाला’ निमंत्रण देण्यात यावे, तो कार्यक्रम विद्यापीठाच्या सभागृहात न घेता शहरातील चांगल्या एका मोठ्या सभागृहात घ्यावा, त्या मंडळाला किंवा त्या मंडळाला किती मानधन देण्यात यावे याबाबतचे लेखी व तोंडी आदेश मंत्रालयातून सुटायला लागले. परीक्षेच्या संगणीकरणाचे कंत्राट अदा करताना आपले ‘माईड’ किंवा आपले ‘लॉजिक’ वापरण्याची शक्ती कुलगुरुंजवळ राहिली नाही. व्यवस्था संपूर्णपणे उद्ध्वस्त झाल्याची जबाबदारी मात्र कुलगुरुंच्या टाळक्यावर आली व त्यात एका विद्यापीठाच्या कुलगुरुंचे बलिदान झाले. इतर विद्यापीठात काम बरोबर करत नसल्याने कंत्राटे रद्द करावी लागली. लक्षावधी रुपयांचा भुर्दंड विद्यापीठांना सोसावा लागला. त्याच्या आता चौकशा सुरू आहेत. अनेक वर्षांपासून विद्यापीठात उपलब्ध असलेल्या अंतर्गत व्यवस्था उद्ध्वस्त झाल्या ते वेगळेच. उच्च शिक्षण विभागाने हे जे धोरण स्वीकारले त्यामुळे अनेक चमत्कारांचे जनकत्व आपोआपच या विभागाकडे आलेले आहे.

१.३ भारतीय संविधानातील तरतुदींची अंमलबजावणी करण्याबाबत, तसेच सर्वोच्च न्यायालयाने दिलेल्या निर्णयाच्या बाबतीतसुद्धा सर्व विद्यापीठांच्या मा.कुलगुरुंनी आपले डोळे झाकून घ्यावे व मंत्रालयातील ‘बाबू’नी दिलेल्या आदेशाप्रमाणे आपले डोळे चालवावे व आदेश काढावे या स्थितीने या प्रकारावर कळस चढविला असून विद्यापीठांच्या स्वायत्ततेचा पार ‘बुगदा’ झालेला आहे.

घटनात्मक प्रश्नांच्या बाबतीत सुद्धा सर्वोच्च न्यायालयाच्या निर्णयांनी स्थिती निश्चित करून दिलेली असतानासुद्धा राज्यशासनाने काढलेल्या शासननिर्णयाच्या

विरोधात, तो घटनेच्या विरुद्ध असला तरी, विद्यापीठांना त्याबाबतीत ब्र सुद्धा काढता येणार नाही अशी गलितगात्र स्थिती विद्यापीठाची झालेली आहे. याचे उदाहरण म्हणजे विद्यापीठ अनुदान आयोगाच्या सन २०१८ च्या रेग्युलेशन्सची अंमलबजावणी करताना विद्यापीठांच्या कुलगुरुंनी काढलेल्या निदेशांचे सांगता येईल. वस्तुतः हे रेग्युलेशन्स केंद्रसूचीतील विषयावर संसदेने केलेल्या कायद्याने दिलेल्या अधिकाराचा वापर करून विद्यापीठ अनुदान आयोगाने काढलेले आहेत. कायद्यातील तरतुदींप्रमाणेच ते भारत शासन राजपत्रात प्रसिद्ध झालेले आहे. केंद्रसूचीतील विषयांवर कोणताही अधिकार नसताना रेग्युलेशन्सच्या ज्या भागाला उच्च शिक्षण विभागाच्या शासननिर्णयाने मान्यता दिली असेल त्याप्रमाणेच अंमलबजावणी करावयाची आहे असे निदेश सर्व विद्यापीठांच्या कुलगुरुंनी निर्गमित करावेत, हा सुद्धा एक चमत्कारच म्हणावा लागेल.

१.४ महाराष्ट्र प्राध्यापक महासंघाला या सर्व अपप्रकाराकडे डोळेझाक करणे शक्य नव्हते. मा. शिक्षणमंत्र्यांना, सर्व विद्यापीठांच्या कुलगुरुंना एक निवेदन सादर करून ही स्थिती त्यांच्या लक्षात आणून देण्यात आली. महासंघाचे काय म्हणणे होते? हे नमूद करणारा त्या निवेदनातील एक परिच्छेद शब्दशः पुढीलप्रमाणे :-

“८.३ केंद्रसूचीतील किंवा समवर्ती सूचीतील एखाद्या विषयावर “संसदेने/केंद्र शासनाने पारित केलेला एखादा अधिनियम व त्या अधिनियमाने अधिकार दिल्यावरून करण्यात आलेले उपविधान, विनियम किंवा नियम” यांच्या विरोधात जाईल असा “कोणताही अधिनियम राज्यशासनाला करता येत नाही” पूर्वीच केला असेल तर त्यातील केंद्रीय तरतुदींशी विसंगत असणारा भाग (मग तो राज्याच्या अधिनियमात असेल, उपविधानात असेल किंवा परिनियमात, नियमात असेल) विसंगतीच्या प्रमाणात रद्द होईल” या घटनेतील तरतुदींकडे व त्या प्रकारच्या मा.सर्वोच्च न्यायालयाने दिलेल्या अनेक निर्णयांकडे दुर्लक्ष करून “केंद्र शासनाने मान्य केलेल्या रेग्युलेशन्स मध्ये राज्यशासनाच्या उच्च शिक्षण विभागाला दुरुस्त्या करता येतात” अशी भूमिका घेणे म्हणजे निव्वळ अंधश्रद्धा पसरविणे होय. बुवाबाजी, चमत्कार, भाकडकथा, कपालेकल्पित स्थितीकथन, विज्ञाननिष्ठतेचा अभाव, कार्यकारण संबंध लक्षात घेण्याची बुद्धीची मर्यादित क्षमता यातून अंधश्रद्धा जन्माला येतात. पण स्पष्टपणे घटनेत असलेल्या तरतुदी व सर्वोच्च न्यायालयाचे एकमुखी निर्णय यांना खुंटीवर टांगून अंधश्रद्धांचे भरघोस पीक घेता येते, हे महाराष्ट्रातील विद्यापीठांनी जगाला दाखवून दिले आहे.” (P171NB 2019) विद्यापीठ कारभाराविषयीच्या घटनात्मक व कायदेशीर स्थितीविषयीच्या संपूर्ण अज्ञानाचे हे जे जाहीर प्रदर्शन सर्व विद्यापीठांनी सामुहिकरित्या मांडल्याचा हा जो चमत्कार घडलेला आहे त्याचे पितृत्व हे उच्च शिक्षण विभागाकडेच जाते.

१.५ महाराष्ट्र प्राध्यापक महासंघाने आपल्या म्हणण्याच्या पुष्ट्यर्थ सर्वोच्च न्यायालयाचे अनेक निर्णय आपल्या निवेदनात उद्धृत केले होते. त्यातील काही प्रमुख निर्णय पुढीलप्रमाणे :-

(A) दिनांक ११.२.२०१५ रोजी यशपाल प्रकरणांमध्ये मा. सर्वोच्च न्यायालयाच्या तीन न्यायमूर्तींच्या खंडपीठाने दिलेल्या निर्णयाच्या परिच्छेद ३२ मध्ये मा.सर्वोच्च न्यायालयाने पुढीलप्रमाणे निष्कर्ष नोंदविला आहे :-

"32. Any State legislation which stultifies or sets at naught an enactment validly made by Parliament would be wholly ultra vires. We are fortified in our view by a Constitution Bench decision in R. Chitralekha v. State of Mysore AIR 1964 SC 1823 where power of the State under

Entry 11 List II (as it then existed), and Entry 25 List III qua Entry 66 List I came up for consideration." (P169NB2019)

(B) मा. सर्वोच्च न्यायालयाने "State of Tamil Nadu v. Adhiyaman Educational and Research Institute, 1994 AIR SCW 2179:

(1995) 4 SCC 104 17, 38" या प्रकरणामध्ये दिलेल्या निर्णयाच्या परिच्छेद 41 (i) (ii) मध्ये मा. सर्वोच्च न्यायालयाने पुढील महत्त्वपूर्ण निष्कर्ष नोंदविले आहेत :-

"(i) The expression 'coordination' used in Entry 66 of the

IN THE HIGH COURT OF JUDICATURE AT BOMBAY : BENCH AT AURANGABAD WRIT PETITION NO.11316 OF 2015

Shri. Bhanudas s/o Vithalrao Kale, Age: 60 years, Occu: Retired, R/o.: Sant Dnyaneshwar Nagar, Behind Govt. I.T.I., Bhakti Construction Road, Beed 431122 ..PETITIONER **VERSUS** (1) The State of Maharashtra, Through the Principal Secretary, Department of Higher and Technical Education, Mantralaya, Mumbai – 400 032 (2) The Director of Higher Education, Maharashtra State, Central Building, Pune – 411 001 (3) The Joint Director of Higher Education, Aurangabad Region, Station Road, Aurangabad (4) Jai Bhavani Shikshan Prasarak Mandal, Georai, Dist. Beed, Through its Secretary, (5) Jai Bhavani Shikshan Prasarak Mandal's Arts and Science College, Patoda, Dist. Beed, through its Principal ..RESPONDENTS

Mr A. A. Nimbalkar, Advocate for petitioner; Mr S. P. Sonpawale, A.G.P. for respondent Nos.1 to 3; Mr D. J. Choudhari, Advocate for respondent Nos.4 & 5

**CORAM : PRASANNA B. VARALE AND
AVINASH G. GHAROTE, JJ.**

DATE : 28th August, 2019

JUDGMENT: (PER : PRASANNA B. VARALE, J.):

Heard learned Counsel appearing on behalf of the petitioner, learned Asstt. Govt. Pleader appearing for respondents - State authorities and Mr Choudhari, learned Counsel appearing for respondent Nos.4 and 5.

2. The petitioner is before this Court and the principal prayer in the petition is prayer clause (B), which reads thus :

“B) By issuing a Writ of mandamus or any other appropriate writ, order or directions in the like nature, the respondent Nos.1 to 3 may kindly be directed to pay to the petitioner gratuity for the period of more than 26 years of service rendered by him at the respondent College within a period of four weeks with interest @ 18% p.a. from 1st July, 2015 i.e., the date on which the amount became due till the date of release of the said amount.”

3. Few facts giving rise for filing present petition are summarized as follows :

The petitioner was appointed on 8th August, 1988 as a Junior Lecturer in one Balbhim College of Arts, Science and Commerce at Beed for teaching English subject. On 14th January, 1994, the petitioner joined the Mahila Arts and Commerce College, Beed as a Senior Lecturer and was finally transferred to Arts and Science College, Patoda, being run by respondent No.4 – Society. The petitioner stood retired by superannuation on attaining the age of 60 years. **By communication dated 1st June 2015, respondent No.3 – Joint Director of Higher Education informed the petitioner that the petitioner would be covered by the Government Resolution dated 27th June, 2013 and more particularly as per the provisions in Clause 18 of the said Government Resolution**, the petitioner would be covered by new pension scheme. The petitioner submitted the representations to respondent No.2 - Director of Higher Education to submit that as he has rendered continuous service without there being any break, his case would be governed by the earlier pension scheme and it was also submitted by him to grant him regular monthly pension. The petitioner forwarded the reminders to respondent No.3 – Joint Director of Higher Education on 18th September, 2015 as well as on 13th October, 2015 and as no heed was paid to his representations and reminders, he had approached this Court by filing present writ petition.

4. Mr Nimbalkar, learned Counsel appearing on behalf of the petitioner, in his detailed submission, invited our attention to the Government Resolution dated 27th June, 2013 as well as the exchange of communications between the petitioner and the respondents authorities. **He also vehemently submitted that in view of the judgments of this Court, the insistence of the authority for not granting benefits to the petitioner on the ground that the petitioner had not passed National Eligibility Test/ State Eligibility Test (“NET/SET” for short), is unjustified and unsustainable.** He also submitted that the petitioner had acquired Ph.D. degree on 2nd May, 2014 and this fact was not only made known to the respondents-authorities but was also accepted and admitted by the respondents-authorities in the exchange of communications.

5. Mr Nimbalkar, learned Counsel for the petitioner placed heavy reliance on the judgment and order dated 3rd October, 2018, passed by the Division Bench of this Court at Principal Seat in Writ Petition No.13166 of 2017 as well as the judgment and order dated 17th October, 2013, passed by the Division Bench of this Court in Writ Petition No.10149 of 2010.

6. The claim of the petitioner was opposed by learned Asstt. Govt. Pleader and Mr Choudhari, learned Counsel for respondent Nos.4 and 5.

7. The basic facts, namely, the appointment of the petitioner in the year 1988 and his continuous service till attaining the age of superannuation i.e. till 30th June, 2015 and the petitioner acquired the higher qualification i.e. Ph.D. are not disputed. The copy of the Government Resolution dated 27th June, 2015 is placed on record at Exh.'B'. The title of the said Resolution states about the regularization of the services of such lecturers, who are not cleared NET/SET examination and then to grant the consequential benefits to them. It may not be necessary to refer to the details of the Resolutions, suffice it to say that the consistent demand of the lecturers, who have acquired the qualification of NET/SET within the prescribed time limit was under consideration as well as the issue of granting benefits to such lecturers, who have failed to acquire the requisite academic qualification within the prescribed period was addressed to. **Clause 15 of the Resolution deals with the grant of benefit to such lecturers, who have failed to acquire the academic qualifications, namely, NET/SET/Ph.D./M.Phil. between 23rd October, 1992 to 3rd April, 2000, subject to certain conditions. Clause 18 deals with the applicability of the new pension scheme.** It may not be out of place to refer to the representation of the petitioner, dated 10th August, 2015 to respondent No.3, whereby by submitting the necessary facts, the attention of the authority was invited to the judgment and order of this Court, dated 17th October, 2013, passed in Writ Petition No.10149 of 2010. The copy of the said judgment is also placed on record at Exh. 'F'. In this petition, the issue was raised about the exemptions granted from NET/SET was for consideration. **The judgment also refers to the Government Resolution dated 27th June, 2013.** It may be useful for our purposes to refer to the observations of the Division Bench, which read thus:-

“24. After taking into account government resolution dated 27-06-2013, the court has considered that the government of Maharashtra had decided to hold the lecturers appointed during 1991-2000 who do not possess NET/SLET/Ph.D. eligible for all purposes on fulfillment of following conditions:-

- Their appointments should be on regular basis
- Their appointments should be made after following the prescribed procedure
- The lecturers shall have all other qualifications except NET/SET
- Proposals of such lecturers should have been forwarded to the UGC for approval.”

25. In the present case as well, the position is undisputed that the petitioners have been appointed during the period 19-09-1991 to 03-04-2000 by following due procedure viz. their selection by duly constituted committee; possessing of the educational qualifications as were applicable then save they had not passed NET/SLET examination and further that their appointments had undergone requisite scrutiny and had received approval. Majority of the petitioners have also improved their qualification during service period.

29. In view of this and having regard to the earlier decisions of this court and particularly the subsequent resolution by UGC after 30-

Union List of the Seventh Schedule to the Constitution does not merely mean evaluation. It means harmonisation with a view to forge a uniform pattern for a concerted action according to a certain design, scheme or plan of development.

It, therefore, includes action not only for removal of disparities in standards but also for preventing the occurrence of such disparities. It would, therefore, also include power to do all things which are necessary to prevent

03-2010 as referred to above, **keeping away the petitioners cases from being considered for the benefit of exemption with reference to the directions of the HRD Ministry would give rise to invidious discrimination among similarly situated persons under the capricious decisions leaving the petitioners in lurch.**

30. We are, therefore, of the view that the petitioners' cases would be required and eligible to be legitimately considered for the benefit of exemption on analogy with resolutions referred to earlier hereinabove. The decision /directions dated 30-03-2010 of the HRD Ministry, Union of India, would not be able to hold back the benefits under the decision of the UGC. It would, therefore, not be necessary for us to go into the propriety and legality of the directions issued by the HRD Ministry dated 30-03-2010 which are purportedly impugned in the present petition.

31. We, therefore, direct the concerned authorities to consider petitioners' cases for grant of exemption from passing NET/SLET with reference to observations hereinabove and give them consequential and incidental benefits. We expect that such exercise would be done expeditiously, preferably within a period of four months without being trammelled by decision/direction dated 30-03-2010 of HRD Ministry."

8. The claim of the petitioner is opposed by the respondents – authorities by way of the affidavit-in-reply only on the ground that the petitioner, though had joined service as a Lecturer in senior college on 14th January, 1994 and was transferred to Arts and Science College, Patoda, Dist. Beed, at the time of his selection, **the petitioner was not possessing NET/SET qualification as required by the UGC norms. A heavy reliance was placed on the judgment of this Court at Principal Seat, dated 3rd October, 2018, passed in Writ Petition No.13166 of 2017,** by submitting that the present petitioner is similarly situated with the petitioner in Writ Petition No.13166 of 2017. The petitioner had approached this Court being aggrieved by the order, whereby it was held that the petitioner is not entitled to pensionary benefits raising the rider of **Government Resolution dated 27th June, 2013. In the present petition also,** though the petitioner was not possessing the qualification of NET/SET examination at the time of his appointment, he had acquired Ph.D. degree and his appointment was approved by the competent authority. **In view of these facts, it may be necessary for us to refer to the observations in the judgment and order dated 3rd October, 2018 and the same read thus:**

"6. We find that the contention raised on behalf of the Respondents are wholly untenable. Undisputedly, the Petitioner when he was appointed in 1999 was possessing the requisite qualification except the net-set examination. Not only this but the Petitioner's appointment was already approved by the Competent Authority and as such requisite scale was made applicable to the Petitioner till his retirement.

7. Taking into consideration the difficulties of various lecturers being appointed but were not possessing the net-set examination, the Government has come out with the resolution dated 27/06/2013.

8. It can be thus seen that vide aforesaid G.R., the State Government has exempted the lecturers who are appointed between 23/10/1992 to 03/04/2000 and who were not possessing the net-set examination, M. Phil and Ph.D. qualification. Only requirement is that the appointment of these lecturers is required to be made after following due selection process. The other requirement is that appointment of such lecturers ought to have been approved by the University and University should have submitted the proposal for grant of approval of such teachers to the University Grant Commission.

9. Undisputedly, the Petitioners' appointment was made after following due selection process. Not only University as well as the Respondent – Joint Director of Education had also granted approval to the appointment of the Petitioner. As such, it can be clearly seen that the Petitioner is entitled to the benefits of the said G.R. Undisputedly, the Petitioner's date of appointment is 20/9/1999 i.e. the date which falls between 23/10/1992 to 03/04/2000.

10. The reason which is given that since G.R. is issued on 27/06/2013 and the Petitioner has retired prior to the coming into force of the said G.R. is also absolutely untenable. G.R. provides for grant of protection to the employees who are appointed between the aforesaid two dates. Merely because the Petitioner has superannuated prior to the

date of the said Government Resolution cannot be a ground to deny the pension to the Petitioner to which the Petitioner is otherwise entitled in accordance with the said G.R. We are therefore of the considered view that the impugned order dated 17/04/2017 is not sustainable. Hence, the following order:

ORDER

i) The impugned order dated 17/04/2017 is quashed and set aside.

ii) The Respondents are directed to make the pension applicable to the Petitioner on the basis of his last drawn salary.

iii) The pension is to be paid to the Petitioner from the month of November 2018. All the arrears between the date of superannuation till 31/10/2018 shall be cleared within a period of 3 months from today."

9. The judgment of this Court, dated 3rd October, 2018, was subjected to Special Leave Petition (Civil) Diary No(s).14703 of 2019, preferred before the Honourable the Apex Court, but the **Honourable the Apex Court could not find any favour with the petitioners i.e. the State of Maharashtra and others and the same was dismissed by an order dated 1st July, 2019.** Similar view was taken by the Division Bench of this Court at Principal Seat in another writ petition, namely, **Writ Petition No.755 of 2019 and the said writ petition was allowed by the judgment and order dated 9th April, 2019.** The Division Bench of this Court, by adopting the judgment of the Principal Seat of this Court, dated 3rd October, 2018, disposed of the bunch of the petitions, namely, Writ Petition No.3293 of 2019 and other connected writ petitions by an order dated 18th June, 2019. In this bunch of petitions, the State of Maharashtra reiterated its stand by placing heavy reliance on Government Resolution dated 27th June, 2013 and more particularly condition No.18. It may be useful to refer to the observations of this Court in judgment and order dated 18th June, 2019, which read thus:

"2. The petitioners herein are appointed in the year 1993-1995 as Lecturers in various colleges. They have retired on attaining the age of superannuation. The contention of the learned counsel for petitioners is that these petitioners have put in pensionable service. The pension proposal is denied to them only on the ground that the petitioners did not pass NET/SET qualification. According to the learned counsel the benefit of Government Resolution dated 27/6/2013 would be available to the petitioners and would be entitled for the benefit of pension.

3. Mr. Karlekar, Additional Government Pleader submits that the Government pursuant to the Government Resolution dated 27/6/2013 has regularised services of those persons appointed between 23/10/1992 to 3/4/2000 though had not completed NET/SET but did not allow them regular pensionary benefits. In condition No.18 it has been mentioned that the incumbents are not eligible and entitled for pensionary benefit and they are eligible for DCPS.

5. The issue involved in the present matters is no longer re-integra in view of the catena of judgments delivered by this Court. Reference can be had to the judgment at the Principal Seat in Writ Petition No.13166/2017 decided vide order dated 3/10/2018. The said judgment has been followed in various matters.

8. In the light of the above, the impugned communication is quashed and set aside. The respondents shall consider the case of the petitioners for sanction of pension as per rules after verifying the details of the appointment of the petitioners, the date of retirement and if they have put in pensionable service, shall accord sanction for pension to the petitioners."

10. Considering the consistent view of this Court, we see no reason to adopt any other view than the view taken by the Division Bench of this Court. Resultantly, the present writ petition is allowed.

11. The respondents are directed to make the pension applicable to the present petitioner on the basis of last drawn salary. The benefits to which the petitioner is entitled be paid considering the date of superannuation of the petitioner i.e. 30th June, 2015. The benefits/arrears be cleared within a period of three months from the date of receipt of copy of the judgment and order of this Court.

The writ petition is disposed of accordingly. Rule is made absolute.

(AVINASH G. GHAROTE, J.) (PRASANNA B. VARALE, J.)

what would make 'coordination' either impossible or difficult. This power is absolute and unconditional and in the absence of the valid compelling reasons, it must be given its full effect according to its plain and express intention.

(ii) To the extent that the State legislation is in conflict with the Central legislation though the former is purported to have been made under Entry 25 of the Concurrent List but in effect encroaches upon legislation including subordinate legislation made by the Centre under Entry 25 of the Concurrent List or to give effect to Entry 66 of the Union List, it would be void and inoperative."

केंद्रसूचीतील ६६ व्या क्रमांकावरील विषय व समवर्ती सूचीतील २५ व्या क्रमांकावरील विषय याबाबतीत केंद्रीय कायद्यान्वये विद्यापीठ अनुदान आयोगाला दिलेल्या अधिकारानुसार करण्यात आलेले रेग्युलेशन्स किंवा हा कायदा यांच्या विरोधात असलेला राज्यशासनाचा कोणताही कायदा किंवा त्या कायद्याअंतर्गत करण्यात आलेले उपविधान रद्द होईल इतका स्पष्टपणाचा हा निर्णय आहे.

१.६ विद्यापीठ अनुदान आयोगाच्या रेग्युलेशन्सची अशी मोडतोड महाराष्ट्रामध्ये यापूर्वी कधीही करण्यात आलेली नव्हती. हे मा.उच्च शिक्षण मंत्री श्री. विनोद तावडे यांच्या लक्षात आणून देण्यासाठी सोमवार, दिनांक १ जुलै २०१९ रोजी आझाद मैदान, मुंबई येथे सकाळी १२ ते ४ वाजेपावेतो महाराष्ट्र प्राध्यापक महासंघाच्या नेतृत्वाखाली राज्यस्तरीय धरणे आंदोलन आयोजित करण्यात आले होते. पूर्व सूचनेने मा. उच्च शिक्षणमंत्र्यांशी वेळ ठरवून चर्चा करावी. संघटनेचे पदाधिकारी आपले म्हणणे मांडतील असे ठरले होते. शिष्टमंडळाशी चर्चा करण्यास शिक्षणमंत्र्यांना वेळ न मिळाल्यामुळे अशी चर्चा होऊ शकली नाही. विद्यापीठ अनुदान आयोगाच्या वेतनश्रेण्यांची अंमलबजावणी करण्यासाठी जे दोन शासननिर्णय निर्गमित करण्यात आलेले आहेत ते दोनही शासननिर्णय अत्यंत दोषपूर्ण आहेत अशी टिका महाराष्ट्र प्राध्यापक महासंघाने आपल्या निवेदनात केलेली होती. त्यामुळे उच्च शिक्षण विभागाला जाग आली. त्या विभागाने दिनांक १४ ऑगस्ट २०१९ रोजी एक शासननिर्णय काढून एका समितीची नेमणूक केली. मा. श्री. विनोद तावडे यांनी फक्त सत्ताधारी पक्षाच्या मांडवात हजेरी लावण्याच्या शिक्षक संघटनेच्या पदाधिकाऱ्यांचेच म्हणणे ऐकून घ्या, इतर कोणाचेही म्हणणे ऐकण्याची गरज नाही; अशी अत्यंत चमत्कारिक व विक्षिप्त भूमिका घेतली व तसे आदेश दिले. या लोकशाही विरोधी व चमत्कारिक भूमिकेतून या शासननिर्णयामध्ये आलेला परिच्छेद २ पुढीलप्रमाणे:-

“२. सदरहू समितीपुढे खालील अध्यापक संघटनांचे प्रतिनिधी त्यांचे म्हणणे विस्तृत स्वरूपात व योग्य समर्थनासह सादर करतील.

डॉ. अनिल कुलकर्णी - अध्यक्ष, शैक्षणिक महासंघ महाराष्ट्र राज्य

डॉ. शेखर चंद्रात्रे - सरचिटणीस, शैक्षणिक महासंघ महाराष्ट्र राज्य

डॉ. कल्पना पांडे - सदस्य, शैक्षणिक महासंघ महाराष्ट्र राज्य”

दोषपूर्ण शासननिर्णयावर म्हणणे ऐकून घेण्यासाठी समिती नेमावयाची व त्या समितीच्या नेमणुकीच्या आदेशातच फक्त सत्ताधारी पक्षाच्या छत्राखाली काम करणाऱ्या शिक्षक संघटनेच्या तीन पदाधिकाऱ्यांचे म्हणणे ऐकून घ्यावे. इतर कोणालाही म्हणणे मांडण्याचीसुद्धा संधी न देणारा शासननिर्णय हा सुद्धा एक चमत्कारच होता. लोकशाही व्यवस्थेमध्ये राज्यकर्त्यांना काय निर्णय घ्यावयाचा असेल तो त्यांनी घ्यावा पण तो निर्णय घेण्यापूर्वी सर्वांचे ऐकून घेण्याचे सुद्धा सौजन्य राज्यकर्त्यांनी दाखवू नये ही बाब चमत्कारिक या सदरात मोडणारी तर आहेच पण लोकशाही व्यवस्थेला निश्चितपणे लाज आणणारी गोष्ट आहे असेच म्हणावे लागेल.

१.७ महाराष्ट्र प्राध्यापक महासंघाच्या नेतृत्वाखाली सोमवार, दिनांक १७ जून २०१९ रोजी घटक संघटनांतर्फे त्या त्या विद्यापीठाच्या मुख्यालयासमोर धरणे आंदोलन आयोजित करण्यात आले होते. विद्यापीठाच्या मा.कुलगुरूंना निवेदन सादर केले गेले. विद्यापीठावर आलेल्या या घटनात्मक संकटाच्या प्रसंगी त्यांनी मौन न पाळता निश्चित व उघड भूमिका घेऊन नोकरशाहीचा प्रयत्न हाणून पाडावा अशी त्यांना विनंती करण्यात आली होती. महाराष्ट्र प्राध्यापक महासंघाने घेतलेल्या निर्णयानुसार घटक संघटनांच्या नेतृत्वाखाली शेकडो शिक्षकांनी १७ जून २०१९ रोजी प्रत्येक विद्यापीठाच्या मा.कुलगुरूंना एक तपशीलवार निवेदन

देऊन ही घटनात्मक स्थिती त्यांच्या लक्षात आणून दिली. “विद्यापीठाचे कुलगुरू या नात्याने आपल्या अखत्यारीत असलेल्या राज्यशास्त्र विभाग, घटनाशास्त्र विभाग व विधी विभाग यातील तज्ज्ञांशी चर्चा करून आपण राज्यशासनाला यासंदर्भात अभ्यासपूर्ण सल्ला द्यावा व विद्यापीठावर आलेल्या या घटनात्मक संकट प्रसंगी निश्चित व उघड भूमिका घेऊन या विषयावर व विषयोक्त ठरावातील इतर बाबींवर आपले अभ्यासपूर्ण मत शासनास कळवावे” अशी विनंती या निवेदनातून करण्यात आली होती. त्यावर कुलगुरूंनी काय कारवाई केली? तर बहुतेक विद्यापीठांच्या कुलगुरूंनी काहीही कारवाई केली नाही.

एका विद्यापीठाच्या मा.कुलगुरूंनी मात्र संघटनेचे निवेदन उच्च शिक्षण विभागाच्या सचिवांकडे पाठविले व संघटनेला पत्र पाठवून शासनाला जे कळविले ते नमूद केले. ते असे की, :- “प्राप्त निवेदनातील बाबी ह्या शासनाशी निगडित असल्यामुळे सदर निवेदन आपल्याकडे माहितीकरीता व आवश्यक त्या मार्गदर्शनाकरीता पाठविण्यात येत असून सदर निवेदनाच्या संदर्भात आवश्यक मार्गदर्शन प्राप्त झाल्यास संघटनेला तसे कळविण्यात येईल.”

कायद्यातील तरतुदींचा वापर करून आदेश कुलगुरू काढतील, मात्र हा आदेश घटनेच्या तरतुदींच्या विरोधात आहे हे महासंघाने लक्षात आणून दिल्यावर ते म्हणणे योग्य आहे किंवा नाही हे मंत्रालयातील बडे ‘बाबू’ना विचारून कळविण्यात येईल. अशी चमत्कारिक व दुर्बल स्थिती विद्यापीठांची उच्च शिक्षण विभागाने करून ठेवली आहे. “महासंघाचे मत मला मान्य नाही” हे कारणासह कोणत्याही कुलगुरूंनी कळविले असते तरी शिक्षकांना आनंद झाला असता पण “बडे बाबूना विचारल्याशिवाय मी काही सांगू शकत नाही” या चमत्कारिक उत्तरामुळे शिक्षण क्षेत्राला धक्का बसला.

२. उच्च शिक्षण विभागाने विद्यापीठांना अपंग करण्याच्या चमत्काराचे वर्णन सांगितल्याने या विभागाने घडवून आणलेल्या चमत्कारांची मालिका संपुष्टात येत नाही. अनेक चमत्कार या खात्याच्या खात्यावर जमा आहेत. त्यातील काही चमत्कारांची माहिती नमूद करणे आवश्यक आहे. मंत्रिमंडळाने निर्णय घेतल्याशिवाय अथवा मान्यता दिल्याशिवाय आर्थिक लाभ प्रदान करणारा कोणताही शासननिर्णय निर्गमित होत नाही, याची सर्वांना माहिती आहे. पण मंत्रिमंडळाची मान्यता नसतांना पदनामामध्ये व वेतनश्रेण्यांमध्ये नियमवाह्य बदल करून लक्षावधी रुपयांचे लाभ प्रदान करण्याचा पराक्रम उच्च शिक्षण विभागाच्या अधिकाऱ्यांनी करून दाखविल्याचे बक्षी समितीच्या अहवालामध्ये स्पष्टपणे नमूद करण्यात आलेले आहे. लक्षावधी रुपयांचे अधिकारी व कर्मचारी यांच्याकडून झालेले अतिप्रदान वसूली करण्याची शिफारस त्या समितीने आपल्या अहवालाच्या परिच्छेद ४.६.३ मध्ये केलेली आहे. शासनाने शासननिर्णय काढून अशा अनियमिततेला जबाबदार असणाऱ्या अधिकारी व कर्मचारी यांच्यावर कार्यवाही करण्याचे आदेश काढलेले आहेत. (P2NB2019) अशा प्रकारचा चमत्कारिक पराक्रम दाखविण्याचा बहुमान हा एकट्या उच्च शिक्षण विभागाला मिळालेला आहे, हे या ठिकाणी लक्षात ठेवणे आवश्यक आहे.

३. एका बाजूला मंत्रिमंडळाची मान्यता नसतांना लक्षावधी रुपयांचे आर्थिक लाभ शेकडो लोकांना प्रदान करण्याचा चमत्कार जसा उच्च शिक्षण विभागाने करून दाखविला तसाच विद्यापीठीय व महाविद्यालयीन शिक्षकांना थकवाकी अदा करण्यासाठी केंद्रशासनाकडून १२०० ते १५०० कोटी रुपयांचे आर्थिक सहाय्य मिळणार असल्यामुळे मंत्रिमंडळाने घेतलेला निर्णय शासननिर्णय काढतांना लपवून ठेवण्याचा दुसरा चमत्कार सुद्धा लक्षात घेण्यासारखा आहे.

“सातवा वेतन आयोग लागू केल्यामुळे अकृषि विद्यापीठे व संलग्नित अशासकीय अनुदानित महाविद्यालयातील सुमारे २६ हजार ७४१ शिक्षक व शिक्षक समकक्ष पदावरील कर्मचाऱ्यांना याचा लाभ होणार आहे. वेतन आयोगातील तरतुदी १ जानेवारी २०१६ पासून लागू केल्याने ३१ मार्च २०१९ पर्यंत २५८४ कोटी ४७ लाख एवढा वाढीव खर्च येणार असून त्यामध्ये राज्य शासनाचा ५० टक्के हिस्सा व केंद्र शासनाचा ५० टक्के हिस्सा आहे. या खर्चास मान्यता देण्यात आली असून १ एप्रिल २०१९ नंतर येणाऱ्या ८०० कोटी रुपयांच्या वाढीव खर्चासही मान्यता देण्यात आली आहे.” असा निर्णय राज्याच्या मंत्रिमंडळाने घेतलेला आहे असे खुद्द राज्याच्या मुख्यमंत्र्यांच्या सचिवालयाने जाहीर केल्यानंतर शासननिर्णय काढतांना तेवढीच तरतूद वेगळी लपवून ठेवण्याचा किंवा त्या तरतुदींचा समावेश शासननिर्णयामध्ये न करण्याचा जो चमत्कार उच्च शिक्षण विभागाने आपल्या पोतडीतून बाहेर काढला आहे त्यामागचे हेतू महाराष्ट्रातील जनतेच्या व उच्च शिक्षण क्षेत्राच्या लक्षात येणार नाहीत असे उच्च शिक्षण विभागाने गृहीत धरण्याच्या

पहिल्या प्रकरणात मा. खंडपीठाने दिलेला अर्थ प्रमाण मानून पुढच्या पाचही

प्रकरणात मा.खंडपीठांनी आपले निर्णय दिलेले आहेत.

तसे त्या प्रत्येक निर्णयात नमूद आहे.

(परिच्छेद २६ पहा)

भावडेपणाकडे या चमत्काराचे जनकत्व जाते. शिक्षकांची पदे भरण्यासाठी परवानग्या देतांना उच्च शिक्षण विभागात जशी दिवाळी साजरी करण्यात आली तशी दुसरी दिवाळी साध्य करण्याच्या अभिलाषेपोटी उपरोक्त चमत्कार जन्माला आलेला आहे हे उघड आहे. वेतन आयोग लागू करतांना इतर कोणत्याही शिक्षक किंवा कर्मचारी वर्गासाठी एक रूपयाची मदत केंद्रशासनाकडून मिळत नाही. विद्यापीठीय व महाविद्यालयीन शिक्षकांसाठी १२०० ते १५०० कोटी रुपयांची केंद्रसरकारकडून मिळणारी मदत नाही मिळाली तरी चालेल पण आमची दुसरी दिवाळी साजरी झालीच पाहिजे हे वागणे चमत्कारिक या सदरात मोडणारेच आहे.

४. साक्षात मंत्रालयातील उच्च शिक्षण विभागातच वर्षातून अनेक दिवाळसण साजरे केले जाणार असतील तर विभागीय सहसंचालकांनी विभागाच्या पातळीवर लहानमोठ्या दिवाळसणाचे आयोजन करण्याचे ठरविले तर त्यात नवल ते काय? असा सण साजरा करण्यासाठी “नेट-सेट मुक्त शिक्षकांची जुनी पेन्शन योजना उद्ध्वस्त करणे” या विषयाची निवड करण्यात आली असून मा.उच्च न्यायालयाच्या निरनिराळ्या ६ खंडपीठांनी या शिक्षकांना जुनी पेन्शन योजनाच लागू करावी लागेल असा निर्णय दिल्यावर व तो निर्णय सर्वोच्च न्यायालयात कायम झाल्यावर सुद्धा या सहसंचालकांची व मंत्रालयाची कोणत्या दिशेने धडपड सुरू आहे याबाबतची तपशीलवार माहिती पुढील परिच्छेदातून दिलेली आहे.

स्वातंत्र्यपूर्व काळात भारतात लहान-मोठी सहाशेच्या जवळपास संस्थाने होती. या संस्थानांचा कारभार त्या त्या संस्थानिकांच्या मजीप्रमाणे किंवा लहरी प्रमाणे चालत असे. भारतीय संविधान अस्तित्वात आल्यानंतर भारतभर कायद्याचे राज्य सुरू झाले हे खरे असले तरी उच्च शिक्षण खात्याच्या अंतर्गत काम करणाऱ्या विभागीय सहसंचालकांची परिस्थिती ही जुन्या संस्थानिकांप्रमाणेच आहे असे दिसून येते. प्रत्येक सहसंचालक हा आपण स्वतंत्र राज्याचे संस्थानिक आहोत या धाटात आपला कारभार चालवित आहे असे दिसून येते. सन १९९१ ते १९९९ या काळात विधिवतरित्या सेवेत आलेल्या नेट-सेटमुक्त शिक्षकांना जुनी पेन्शन योजना लागू करणे व ती अदा करणे याबाबतीत निरनिराळ्या विभागामध्ये वेगवेगळी परिस्थिती असल्याचे दिसून येते. (१) काही विभागीय सहसंचालकांनी अशा सेवानिवृत्त नेट-सेट मुक्त शिक्षकांना जुनी पेन्शन योजना लागू केली असून अशी पेन्शन योजना लागू न केल्याचे सन २०१८ पर्यंत एकही प्रकरण त्या विभागामध्ये उपलब्ध नाही. (२) काही विभागीय सहसंचालकांनी या शिक्षकांना जुनी पेन्शन योजना लागू होत नाही अशी भूमिका घेतली असून त्या विभागात एकाही अशा सेवानिवृत्त शिक्षकाला जुनी पेन्शन योजना लागू करण्यात आलेली नाही. (३) या दोन प्रकारापेक्षा आश्चर्यकारक असा तिसरा प्रकार म्हणजे एखाद्या विभागात एका सहसंचालकांनी सर्व सेवानिवृत्त नेट-सेटमुक्त शिक्षकांना जुनी पेन्शन योजना लागू केली, मात्र ती सहसंचालक असलेली व्यक्ती बदलून गेली तर नव्या सहसंचालकांनी त्याच विभागात अशा एकाही शिक्षकाला जुनी पेन्शन योजना लागू केली नाही अशी स्थिती आहे.

५. उपरोक्त तीन प्रकारांमध्ये आश्चर्यकारक असा जो तिसरा प्रकार आहे त्याबाबतचा चमत्कार अमरावती विभागामध्ये पहायला मिळाला. या विभागात एकाही नेट-सेट मुक्त शिक्षकाला डिसेंबर २०१८ पर्यंत जुनी पेन्शन योजना नाकारण्यात आलेली नव्हती. सेवानिवृत्त झालेल्या प्रत्येक नेट-सेट मुक्त शिक्षकाला जुनी पेन्शन योजना लागू करण्यात आली होती व याला एकही अपवाद नव्हता. सन २०१३ च्या याचिका क्रमांक ५०७३ मध्ये मा.उच्च न्यायालयाच्या नागपूर खंडपीठाचे २३ जानेवारी २०१४ रोजी "We are of the view that following the UGC Notification/Letter dated 26.08.2011, those teachers who have not passed NET/SET examination but who have completed six years of service as on that date should be entitled to the benefits of career advancement scheme only for the purpose of payscales. According to us such an interim order for that limited purpose will meet ends of justice." असे आदेश पारित केले होते. (P44NB2014)

६. वस्तुतः मा.उच्च न्यायालयाने आदेश पारित केल्यानंतर त्यासाठी कोणताही वेगळा शासननिर्णय वगैरे निघण्याची वाट न पाहता त्याची अंमलबजावणी ताबडतोबीने करावी असे आदेश वारंवार शासनातर्फे देण्यात आलेले आहेत. दिनांक २ एप्रिल २०१४ रोजी विधी व न्याय विभागाने "Action to be taken when the decision of High Court is adverse to the State and is not stayed

by Hon'ble the Supreme Court of India" या विषयावर काढलेल्या परिपत्रकामध्ये (No.: 820-2014/Misc./E Branch) असे नमूद केले आहे की, :-

"2. If the appeal/SLP is filed by the State against the order of the Hon'ble the High Court, but no stay is granted to the implementation and enforcement of the order of the Hon'ble the High Court, such orders would have to be implemented failing which the concerned officer/department may face the action for contempt of Court. The order against which no stay has been granted will have to be complied with/implemented subject to the final decision of the Hon'ble the Supreme Court." (P101NB2014)

७. विधी व न्याय विभागाच्या परिपत्रकानंतर २० ऑक्टोबर २०१४ रोजी वित्त विभागाने “न्यायालयीन प्रकरणे त्वरित निकाली काढणे व अवमान याचिकेसंदर्भात” या मथळ्याचे एक परिपत्रक (क्रमांक न्यायप्र २०१४/प्र.क्र. ८९६/प्रशा १) निर्गमित केले असून त्या परिपत्रकामध्ये स्पष्टपणे असे नमूद केले आहे की, :-

“या संदर्भात सर्व विभागांना अशा सूचना देण्यात येत आहेत की, अशा न्यायालयीन प्रकरणात वित्त विभागाने मांडलेली भूमिका / निर्णय संबधित विभागाने तातडीने याचिकाकर्त्यांना न्यायालयाने ठरवून दिलेल्या वेळेत कळवावा. तसेच न्यायालयाने विशिष्ट मुदत घालून दिलेल्या प्रकरणांमध्ये मुदतीपूर्वीच यथोचित कार्यवाही करण्याची दक्षता घ्यावी, जेणेकरून अकारण अवमान याचिका दाखल होणार नाहीत.” (P12NB2015)

८. “न्यायालयीन प्रकरणे त्वरित निकाली काढण्याबाबत” या विषयावर राज्याच्या मुख्य सचिवांच्या स्वाक्षरीने पुन्हा २८ ऑक्टोबर २०१४ रोजी वित्त विभागाने आणखी एक परिपत्रक काढले असून त्या परिपत्रकात पुढीलप्रमाणे नमूद करण्यात आलेले आहे. :-

“परिपत्रक : उपरोक्त दिनांक २० ऑक्टोबर, २०१४ च्या परिपत्रकान्वये न्यायालयीन प्रकरणात वित्त विभागाने मांडलेली भूमिका/निर्णय संबधित विभागाने तातडीने याचिकाकर्त्यांना न्यायालयाने ठरवून दिलेल्या वेळेत कळविण्याबाबत तसेच अवमान याचिकेसंदर्भात न्यायालयाने विशिष्ट मुदत घालून दिलेल्या प्रकरणांमध्ये मुदतीपूर्वीच यथोचित कार्यवाही करण्याची दक्षता घेण्याबाबतच्या सूचना सर्व प्रशासकीय विभागांना देण्यात आलेल्या आहेत. त्यास अनुसरून सर्व प्रशासकीय विभागांना अशा सूचना देण्यात येत आहेत की, विभागांनी आपल्या अधिनस्त सर्व न्यायालयीन प्रकरणांचा वेळोवेळी आढावा घेऊन न्यायालयीन प्रकरणे तात्काळ निकाली काढण्याबाबत आवश्यक ती कार्यवाही करावी. एखादे न्यायालयीन प्रकरण कार्यवाहीविना प्रलंबित राहिल्यास संबंधित कार्यासनाच्या कक्ष अधिकारी यांना त्याबाबत व्यक्तीशः जबाबदार धरण्यात येईल.” (P13NB2015)

९. विधी व न्याय विभागाने २ एप्रिल २०१४ रोजी परिपत्रक काढले, वित्त विभागाने याबाबतीत प्रथम २० ऑक्टोबर २०१४ रोजी परिपत्रक काढले. त्यानंतर वित्त विभागाने दिनांक २८ ऑक्टोबर २०१४ रोजी मुख्य सचिवांच्या सहीने आणखी पुन्हा एक परिपत्रक काढले. एवढ्या पत्रकवाजीनंतर का होईना उच्च शिक्षण विभागालाही जाग आली. ११ नोव्हेंबर २०१४ रोजी उच्च व तंत्र शिक्षण विभागाने सुद्धा याबाबतीत एक परिपत्रक (क्र.न्यायप्र २०१४/प्र.क्र.४७४/१४/वि.शि.-१) काढले. त्या परिपत्रकाच्या परिच्छेद 1 (vi) मध्ये असे नमूद करण्यात आलेले आहे की, :-

“(vi) मा. उच्च न्यायालयाच्या अथवा मा. सर्वोच्च न्यायालयाच्या आदेशास स्थगिती देण्यात आलेली नसेल तर त्यांची विहीत मुदतीत अंमलबजावणी करणे अनिवार्य आहे.” (P2NB2015) याच परिपत्रकामध्ये न्यायालयाच्या आदेशाची अंमलबजावणी करण्याची जबाबदारी पूर्णपणे सहसंचालकांवर टाकण्यात आलेली असून त्यांनी उगाच संचालकांकडे मार्गदर्शन मागू नये कारण संचालकांकडे तुम्ही मार्गदर्शन मागितले की, संचालक सुद्धा त्यावर योग्य निर्णय न घेता प्रकरण शासनाकडे पाठवितात. तेव्हा याबाबतची कार्यवाही ही सहसंचालकांनी करावी व याबाबतची माहिती शासनाकडे दाखल करण्यात यावी असेही या आदेशात नमूद आहे. ते पुढील शब्दात :-

पहिल्या प्रकरणातील निर्णय सर्वोच्च न्यायालयाने कायम केलेला असतांना

आता चौथ्या प्रकरणात SLP दाखल करण्याचा उच्च शिक्षण

विभागाचा निर्णय केवळ विचित्र पोरखेळ

या सदरात मोडणारा आहे.

(परिच्छेद २६ पहा)

“४. प्रस्तुत प्रकरणांमधील मा. उच्च न्यायालयाचे आदेश स्वयंस्पष्ट आहेत. त्यामुळे मा. सर्वोच्च न्यायालयाच्या निर्णयाच्या अधीन राहून वरील आदेशाची अंमलबजावणी संबंधित विभागीय सहसंचालक यांच्या स्तरावरून करणे आवश्यक होते. तथापि, विभागीय सहसंचालक, उ.शि. औरंगाबाद यांनी तशी कार्यवाही न करता संचालक, उच्च शिक्षण यांच्याकडे मार्गदर्शन मागितल्याचे दिसते. तसेच संचालकांनी सुद्धा त्यावर योग्य निर्णय न घेता प्रस्ताव शासनाकडे पाठविला आहे. त्यामुळे विभागीय सहसंचालक, उ.शि., औरंगाबाद विभाग, औरंगाबाद व संचालक, उच्च शिक्षण यांनी खुलासा शासनास सादर करावा.” (P2NB2015)

१०. संघटनेच्या वतीने ज्यावेळेला ही वर नमूद केलेली सर्व परिपत्रके सहसंचालक, उच्च शिक्षण, अमरावती विभाग, अमरावती यांच्या लक्षात आणून दिली त्यावेळेला त्यांनी सन २०१३ च्या याचिका क्रमांक ५०७३ मध्ये ज्या १९ नेट-सेट मुक्त शिक्षकांच्या बाजूने मा.उच्च न्यायालयाने निर्णय दिला होता, त्या सर्वांना करिअर अॅडव्हान्समेंट स्कीमचे सर्व लाभ अदा करण्याची कार्यवाही पूर्ण केली. दिनांक १५ जानेवारी २०१५ रोजीच्या आदेशामध्ये त्यांनी स्पष्टपणे असे

(सहपत्र एक : परिच्छेद २४ पहा)

न्यायालयीन प्रकरण तातडीचे

महाराष्ट्र शासन : उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग

क्रमांक :- न्यायाप्र-२०१८/प्र.क्र.२९१/१८/विशि-१

मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरू चौक, मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२.

दिनांक :- ५ डिसेंबर २०१९

प्रति,

संचालक, उच्च शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे

विषय :- मा. उच्च न्यायालय मुंबई. याचिका क्र. १३१६६/२०१७ श्री.मारुती दत्तात्रय पाटील विरुद्ध महाराष्ट्र शासन व इतर.

श्री. मारुती दत्तात्रय पाटील, विगर नेट/सेट धारक अधिव्याख्याता यांनी मा.उच्च न्यायालय, मुंबई येथे याचिका क्र. १३१६६/२०१७ दाखल करून सेवानिवृत्ती वेतन मिळण्याची मागणी केली होती. सदरहू याचिकेमध्ये मा.उच्च न्यायालयाने दि. ०३.१०.२०१८ रोजी खालीलप्रमाणे आदेश पारित केलेले आहेत.

The impugned order dated 17.04.2017 is quashed and set aside. The Respondents are directed to make the pension applicable to the Petitioner on the basis of his last drawn salary. The pension is to be paid to the Petitioner from the month of November 2018. All the arrears between the date of superannuation till 31.10.2018 shall be cleared within a period of three months from today. Needless to state that while making pensionary scheme applicable, the date of the appointment of the Petitioner shall be construed as 20.09.1999. The Writ Petition is disposed of in the aforesaid terms.

२. मा. उच्च न्यायालय, मुंबई यांनी पारित केलेले उपरोक्त आदेश शासनाच्या धोरणाविरुद्ध असल्याने सदर आदेशाविरुद्ध शासनाच्या वतीने मा.सर्वोच्च न्यायालयात विशेष अनुमती याचिका क्र. १४७०३/२०१९ दाखल करण्यात आली. मा.सर्वोच्च न्यायालयाने सदरहू विशेष अनुमती याचिका दि. ०१.०३.२०१९ रोजी आदेश पुढीलप्रमाणे देऊन फेटाळून लावली आहे.

Delay condoned. In the facts and circumstances of the present case and since the services of the first respondent were duly approved, we see no reason to entertain the Special Leave Petition. The Special Leave Petition is accordingly dismissed. Pending application, if any, stands disposed of.

३. उपरोक्त प्रमाणे मा. उच्च न्यायालयाने व मा. सर्वोच्च न्यायालयाने प्रस्तुत न्यायालयीन प्रकरणी दिलेल्या आदेशाचे अनुपालन करणे आवश्यक आहे. तेव्हा मा. उच्च न्यायालय, मुंबई यांनी उक्त नमूद याचिका क्र. १३१६६/२०१७ मध्ये दि. ०३.१०.२०१८ रोजी दिलेल्या आदेशाचे अनुपालन करण्यास सहमती देण्यात येत आहे. त्यानुषंगाने प्रकरणी पुढील कार्यवाही आपल्या स्तरावरून करण्यात यावी.

४. सदरहू पत्र वित्त विभागाने त्यांच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र.१७९/१९/सेवा-४, दि. १४.११.२०१९ अन्वये दिलेल्या सहमतीनुसार निर्गमित करण्यात येत आहे.

(विजय साबळे)

शासनाचे अवर सचिव

प्रत :- आवश्यक त्या कार्यवाहीसाठी, विभागीय सहसंचालक, उच्च शिक्षण, कोल्हापूर विभाग, कोल्हापूर, निवड नस्ती (विशि-१)

** AF : P 011 **

नमूद केले आहे की, :-

“उपरोक्त विषयाच्या अनुषंगाने कळविण्यात येते की, मा. उच्च न्यायालयाने दिनांक २३.०१.२०१४ च्या आदेशामध्ये मा. सर्वोच्च न्यायालय, नवी दिल्ली यांचे आदेश दिनांक १८.११.२०१३ च्या अनुषंगाने इंटरिम आदेश दिलेले आहे. मा. सर्वोच्च न्यायालयाचे दि. १८.११.२०१३ व दि. २७.११.२०१३ च्या निर्णयाच्या अधिन राहून वेतननिश्चिती करण्यात आली आहे.” (P28NB2015)

अमरावती विभागाच्या सहसंचालकांच्या या १५ जानेवारी २०१५ रोजीच्या आदेशान्वये करिअर अॅडव्हान्समेंट स्कीमचे सर्व लाभ देऊन या १९ नेट-सेट मुक्त शिक्षकांची वेतननिश्चिती करण्यात आली व त्याप्रमाणे त्यांना आजही वेतन मिळत आहेत. त्यापैकी जे लोक निवृत्त झालेले त्यांना करिअर अॅडव्हान्समेंट योजनेच्या लाभासह उच्च वेतनावर आधारित जुन्या सेवानिवृत्तीच्या वेतन लाभाचे निर्धारण करण्यात आले व त्याप्रमाणे त्यांना सेवानिवृत्ती किंवा कुटूंबनिवृत्ती वेतन आजही मिळत आहे. इतर नेट-सेट मुक्त शिक्षकांना ते ज्या वेतनावर निवृत्त झाले त्या वेतनाला धरून निश्चित झालेले सेवानिवृत्ती वेतन जुन्या पेन्शन योजनेप्रमाणे मिळत आहे. अमरावती विभागामध्ये ज्याला जुन्या पेन्शन योजनेप्रमाणे सेवानिवृत्ती वेतन मिळत नाही असा एकही नेट-सेट मुक्त शिक्षक डिसेंबर २०१८ पर्यंत दाखविता येणार नाही.

११. सन २०१९ या वर्षाच्या जानेवारीची पहाट उजाडली व त्या महिन्याच्या २२ तारखेला अमरावती येथील कार्यालयामध्ये नव्याने रूजू झालेल्या एका

(सहपत्र दोन : परिच्छेद २४ पहा)

न्यायालयीन वाव/तात्काळ

महाराष्ट्र शासन : उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग

क्र.न्यायाप्र.२०१९/प्र.क्र.२८७/१९/विशि-१

मादाम कामा रोड, हुतात्मा राजगुरू चौक, मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२

दिनांक :- २५ नोव्हेंबर २०१९

प्रति,

संचालक, उच्च शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे

विषय :- मा.उच्च न्यायालय, मुंबई येथे दाखल झालेली याचिका क्र. ७५५/२०१९ मध्ये मा.उच्च न्यायालयाने दि. ०९.०४.२०१९ रोजी दिलेल्या आदेशाविरुद्ध मा.सर्वोच्च न्यायालयात विशेष अनुमती याचिका दाखल करण्याबाबत. श्री. विजयकुमार बाबुराव रणपिसे विरुद्ध महाराष्ट्र शासन व इतर

संदर्भ :- सहसचिव, विधी व न्याय विभाग, मंत्रालय, मुंबई, क्र. ९०४-२०१९/ई, दिनांक १४ नोव्हेंबर २०१९ चे सरकारी वकील, मा.सर्वोच्च न्यायालय, नवी दिल्ली यांना लिहिलेले व शासनास अर्पित केलेले पत्र.

उपरोक्त विषयाबाबत मा.उच्च न्यायालय, मुंबई येथे श्री. विजयकुमार बाबुराव रणपिसे यांनी दाखल केलेली याचिका क्र. ७५५/२०१९ मध्ये मा.उच्च न्यायालयाने दिनांक ०९.०४.२०१९ रोजी दिलेल्या आदेशाविरुद्ध मा.सर्वोच्च न्यायालयात विशेष अनुमती याचिका दाखल करण्याचा निर्णय शासनाने घेतला असून त्यानुसार मा.सर्वोच्च न्यायालयातील सरकारी वकील यांना विधी व न्याय विभागाने दिनांक १४ नोव्हेंबर २०१९ च्या पत्रान्वये आवश्यक त्या सूचना दिलेल्या आहेत. (सदर पत्राची प्रत सोबत जोडली आहे.)

२. प्रस्तुत प्रकरणी शासनाच्या वतीने सरकारी वकीलांना आवश्यक ती माहिती देण्यासाठी तसेच शासनाच्या वतीने मा.सर्वोच्च न्यायालयात विशेष अनुमती याचिका दाखल करण्यासाठी आवश्यक ते प्रतिज्ञापत्र दाखल करण्यास विभागीय सहसंचालक, उच्च शिक्षण, पुणे विभाग, पुणे यांना प्राधिकृत करण्यात येत आहे.

३. वर नमूद केलेल्या निर्देशानुसार व संदर्भाधीन पत्रातील सूचना विचारात घेऊन आवश्यक ती कार्यवाही सत्वर करण्यात यावी व या प्रकरणी मा.उच्च न्यायालयाने दिलेल्या निर्णयाविरुद्ध मा.सर्वोच्च न्यायालयामध्ये सरकारी वकिलांमार्फत तात्काळ विशेष अनुमती याचिका दाखल करून मा.उच्च न्यायालयाच्या आदेशास स्थगिती आदेश प्राप्त करण्यासाठी विशेष अनुमती याचिकेबरोबर Stay Application दाखल करून स्थगिती आदेश लवकरात लवकर प्राप्त करण्यासाठी कार्यवाही करावी.

(विजय साबळे)

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

सहपत्रे :- वरीलप्रमाणे.

प्रत आवश्यक त्या कार्यवाहीसाठी सहपत्रासह :- (१) सरकारी वकील, सर्वोच्च न्यायालय, विधी व न्याय विभाग, महाराष्ट्र सदन, कॉम्प्लेक्स रोड, नवी दिल्ली (२) सहसचिव, विधी व न्याय विभाग, मंत्रालय, मुंबई (३) विभागीय सहसंचालक, उच्च शिक्षण, पुणे विभाग, पुणे यांना सूचित करण्यात येते की, त्यांनी तात्काळ नवी दिल्ली येथे जाऊन विशेष अनुमती याचिका दाखल करण्याची कार्यवाही करावी. (४) निवड नस्ती (विशि-१)

** AF : P 015 **

विद्वान सहसंचालकांनी "२७ जून २०१३ च्या शासननिर्णयानुसार त्यांना सेवानिवृत्ती वेतन योजना लागू होत नाही" असा आदेश एका सेवानिवृत्त झालेल्या नेट-सेट मुक्त शिक्षकाच्या बाबतीत दिनांक २२ जानेवारी २०१९ रोजी काढला व सेवानिवृत्ती वेतनाचा मूळ प्रस्ताव सेवापुस्तकासह महाविद्यालयाकडे परत पाठविला. या पत्रात त्यांनी पुढील प्रमाणे नमूद केले होते :-

"आपल्या महाविद्यालयातून सेवानिवृत्त झालेले श्री. राजेश वसंतराव पांडे, सहाय्यक प्राध्यापक डीग्री कॉलेज ऑफ फिजीकल एज्युकेशन, अमरावती यांचे मूळ सेवापुस्तकाची व सेवानिवृत्ती वेतन प्रस्तावाची तपासणी केली असता ते सेट-नेट ग्रस्त असल्याचे दिसून येते. त्यामुळे दिनांक २७ जून २०१३ च्या शासननिर्णयानुसार त्यांना सेवानिवृत्ती वेतन योजना लागू होत नाही." उच्च शिक्षण सहसंचालक अमरावती यांनी निर्गमित केलेले दिनांक २२ जानेवारी २०१९ रोजीचे आदेश सोबत सहपत्र : पाच म्हणून सोबत प्रसृत केलेले आहे.

१२. वस्तुतः २७ जून २०१३ च्या शासननिर्णयाचा अमरावतीच्या मा.विद्वान सहसंचालकांनी उलटा अर्थ लावला होता. या देशाच्या घटनेने शासननिर्णयातील वाक्य रचनेचा नेमका अर्थ काय होतो? हे सांगण्याचे काम न्यायालयाकडे सोपविलेले आहे, सहसंचालकांकडे नव्हे. दिनांक २७ जून २०१३ च्या आदेशाचा

काय अर्थ होतो? हे मा.उच्च न्यायालयाने निश्चित केलेले आहे, ते पुढील शब्दात:-

"The judgment also refers to the Government Resolution dated 27th June, 2013. It may be useful for our purposes to refer to the observations of the Division Bench, which read thus:-

24. After taking into account government resolution dated 27-06-2013, the court has considered that the government of Maharashtra had decided to hold the lecturers appointed during 1991-2000 who do not possess NET/SLET/Ph.D. eligible for all purposes on fulfillment of following conditions:-

(a) Their appointments should be on regular basis

(b) Their appointments should be made after following the prescribed procedure

(सहपत्र तीन : परिच्छेद २५ पहा)

हे 'चित्र' पहा आणि हे 'विचित्र' पहा

<p>IN THE HIGH COURT OF JUDICATURE AT BOMBAY : CIVIL APPELLATE JURISDICTION</p> <p>WRIT PETITION NO. 13166 OF 2017</p>	<p>IN THE HIGH COURT OF JUDICATURE AT BOMBAY : CIVIL APPELLATE JURISDICTION</p> <p>WRIT PETITION NO. 755 of 2019</p>
<p>Shri Maruti Dattatraya Patil..Petitioner Vs. The State of Maharashtra and ors...Respondents</p> <p>CORAM : B.R.GAVAI & M.S.KARNIK, JJ.</p> <p>DATE OF JUDGMENT 03rd OCTOBER, 2018</p>	<p>Ranpise Vijaykumar Baburao...Petitioner V/S. The State of Maharashtra & ors.... Respondents</p> <p>CORAM : B.R. GAVAI & DAMA SESHADRI NAIDU, JJ</p> <p>DATE OF JUDGMENT 9TH APRIL 2019.</p>
<p>ORDER</p> <p>(i) The impugned order dated 17/04/2017 is quashed and set aside.</p> <p>(ii) The Respondents are directed to make the pension applicable to the Petitioner on the basis of his last drawn salary.</p> <p>(iii) The pension is to be paid to the Petitioner from the month of November 2018. All the arrears between the date of superannuation till 31/10/2018 shall be cleared within a period of 3 months from today.</p>	<p>ORDER</p> <p>(ii) The impugned order dated 14th January 2018 is quashed and set aside.</p> <p>(iii) The Respondents are directed to make the pension applicable to the petitioner on the basis of his last drawn salary.</p> <p>(iv) The pension is to be paid to the Petitioner from the month of May 2018. All the arrears between the date of superannuation till 30th April 2019 shall be paid within a period of three months from today.</p>
<p>उच्च शिक्षण विभागातील चित्र (श्री. विजय साबळे शासनाचे अवर सचिव यांचे ५ डिसेंबर २०१९ चे आदेश)</p> <p>मा.सर्वोच्च न्यायालयाने सदरहू विशेष अनुमती याचिका दि. ०१.०३.२०१९ रोजी आदेश पुढीलप्रमाणे देऊन फेटाळून लावली आहे.</p> <p>Delay condoned. In the facts and circumstances of the present case and since the services of the first respondent were duly approved, we see no reason to entertain the Special Leave Petition. The Special Leave Petition is accordingly dismissed. Pending application, if any, stands disposed of.</p> <p>३. उपरोक्त प्रमाणे मा. उच्च न्यायालयाने व मा. सर्वोच्च न्यायालयाने प्रस्तुत न्यायालयीन प्रकरणी दिलेल्या आदेशाचे अनुपालन करणे आवश्यक आहे. तेव्हा मा. उच्च न्यायालय, मुंबई यांनी उक्त नमूद याचिका क्र. १३१६६/२०१७ मध्ये दि. ०३.१०.२०१८ रोजी दिलेल्या आदेशाचे अनुपालन करण्यास सहमती देण्यात येत आहे. त्यानुषंगाने प्रकरणी पुढील कार्यवाही आपल्या स्तरावरून करण्यात यावी.</p>	<p>उच्च शिक्षण विभागातील 'विचित्र' (श्री. विजय साबळे शासनाचे अवर सचिव यांचे २५ नोव्हेंबर २०१९ चे आदेश)</p> <p>२. प्रस्तुत प्रकरणी शासनाच्या वतीने सरकारी वकीलांना आवश्यक ती माहिती देण्यासाठी तसेच शासनाच्या वतीने मा.सर्वोच्च न्यायालयात विशेष अनुमती याचिका दाखल करण्यासाठी आवश्यक ते प्रतिज्ञापत्र दाखल करण्यास विभागीय सहसंचालक, उच्च शिक्षण, पुणे विभाग, पुणे यांना प्राधिकृत करण्यात येत आहे.</p> <p>प्रत आवश्यक त्या कार्यवाहीसाठी सहपत्रासह :- (३) विभागीय सहसंचालक, उच्च शिक्षण, पुणे विभाग, पुणे यांना सूचित करण्यात येते की, त्यांनी तात्काळ नवी दिल्ली येथे जाऊन विशेष अनुमती याचिका दाखल करण्याची कार्यवाही करावी.</p> <p>दोनही प्रकरणांत वस्तुस्थिती व कायद्याची स्थिती एकसारखी असल्याचे मा. न्यायमूर्तींनी निकालातच नमूद केले असतांना पहिल्या प्रकरणी जुनी पेन्शन योजना लागू करणार, पण दुसऱ्या प्रकरणी तलवार हातात घेऊन विशेष अनुमती याचिका (SLP) दाखल करणार! हे विचित्र होय असेच कुणीही म्हणेल.</p>

(c) The lecturers shall have all other qualifications except NET/SET

(d) Proposals of such lecturers should have been forwarded to the UGC for approval.

25. In the present case as well, the position is undisputed that the petitioners have been appointed during the period 19-09-1991 to 03-04-2000 by following due procedure viz. their selection by duly constituted committee; possessing of the educational qualifications as were applicable then save they had not passed NET/SLET examination and further that their appointments had undergone requisite scrutiny and had received approval. Majority of the petitioners have also improved their qualification during service period.

29. In view of this and having regard to the earlier decisions of this court and particularly the subsequent resolution by UGC after 30-03-2010 as referred to above, keeping away the petitioners cases from being considered for the benefit of exemption with reference to the directions of the HRD Ministry would give rise to invidious discrimination among similarly situated persons under the capricious decisions

(सहपत्र : चार परिच्छेद २६ पहा)

मा.उच्च व सर्वोच्च न्यायालयाने नेट-सेट मुक्त शिक्षकांना जुनी पेन्शन योजनाच लागू करावी लागेल अशा आदेशांच्या आतापर्यंत दिलेल्या निर्णयांचे तपशील पुढीलप्रमाणे आहेत

(1) In the High Court of Judicature at Bombay : Civil Appellate Jurisdiction : Writ Petition No. 13166 of 2017 Shri Maruti Dattatraya Patil..Petitioner Vs. The State of Maharashtra and ors...Respondents. **Date of Judgment : 03rd October, 2018** (Full Text of the Judgment is printed on page 120 of 2018 NUTA Bulletin.)

(2) In the High Court of Judicature at Bombay : Civil Appellate Jurisdiction : Writ Petition No.1219 of 2017 Rekha Naresh Pulekar ..Petitioner Versus Shree Shiv Shahu Mahavidyalay, Sharud, Taluka Shahuwadi, District Kolhapur and others ..Respondents. **Date of Judgment : 19th October, 2018** (Full Text of the Judgment is printed on page 137 of 2018 NUTA Bulletin.)

(3) In the High Court of Judicature at Bombay : Bench at Aurangabad : Writ Petition No. 1304 of 2016 Sharda Rajendra Aajbe..Petitioner Versus State of Maharashtra and Others..Respondents. **Date of Judgment : 12th December, 2018** (Full Text of the Judgment is printed on page 25 of 2019 NUTA Bulletin.)

(4) In the High Court of Judicature at Bombay : Civil Appellate Jurisdiction : Writ Petition No. 755 of 2019 Ranpise Vijaykumar Baburao...Petitioner V/S. The State of Maharashtra & ors.Respondents. **Date of Judgment : 9th April 2019.** (Full Text of the Judgment is printed on page 103 of 2019 NUTA Bulletin.)

(5) In the High Court of Judicature at Bombay : Bench at Nagpur : Writ Petition No. 2068 of 2019 Rajesh Vasant Rao Pande..Petitioner Versus State of Maharashtra and Others..Respondents. **Date of Judgment : 29th July 2019.** (Full Text of the Judgment is printed on page 134 of 2019 NUTA Bulletin.)

(6) In the High Court of Judicature at Bombay : Bench at Aurangabad : Writ Petition No. 11316 of 2015 Bhanudas Vithalrao Kale...Petitioner V/S. The State of Maharashtra & ors.Respondents. **Date of Judgment : 28th August 2019.** (Full Text of the Judgment is printed on page 02 of 2020 NUTA Bulletin.)

(7) **Supreme Court of India** : Record of Proceedings : Special Leave Petition (Civil) Diary No(s).14703/2019 (Arising out of impugned final judgment and order dated 03-10-2018 in WP No. 13166/2017 passed by the High Court of Judicature at Bombay) The State of Maharashtra & Ors. Petitioner(s) Versus Maruti Dattatraya Patil & Ors. Respondent(s) **Date of Judgment : 01-07-2019** (Full Text of record of proceedings is printed on page 117 of 2019 NUTA Bulletin.)

leaving the petitioners in lurch." (See para 7 of Judgment by Aurangabad Bench in W.P.No. 11316 of 2015, printed on page 2 of this NUTA Bulletin.)

१३. ज्या २७ जून २०१३ च्या शासननिर्णयाच्या नावाने सहसंचालक ठणाणा करतात त्या शासननिर्णयाचा काय अर्थ होतो? हे मा.उच्च न्यायालयाने स्पष्ट केले आहे. त्यानुसार नेट-सेट मुक्त शिक्षकांना जुनीच पेन्शन योजना लागू केली जाईल याबाबत मा.उच्च न्यायालयाने पहिला निर्णय ३ ऑक्टोबर २०१८ रोजी सन २०१७ च्या याचिका क्रमांक १३१६६ मध्ये दिला. (P120NB2018) 'त्या' शासननिर्णयाचा अर्थ सांगणारा मा.उच्च न्यायालयाचा हा निर्णय मा.सर्वोच्च न्यायालयाने १ जुलै २०१९ च्या निर्णयाने कायम केलेला आहे. (P117NB2019) राज्यशासनाची याबाबतची विशेष अनुमती याचिका मा.सर्वोच्च न्यायालयाने फेटाळून लावली. हे सर्व समजण्यासाठी उच्च शिक्षण सहसंचालकांना लिहिता वाचता येणे आवश्यक आहे. तसे ते येत नसेल तर त्याचा भोग विपरितरित्या प्रभावित झालेल्या शिक्षकाला भोगावा लागतो. आपल्या कार्यालयातून यापूर्वी डझनावारी नेट-सेट मुक्त शिक्षकांना जुनी निवृत्ती वेतन योजना लागू करण्यात आलेली आहे, एवढे पहाण्यापुरतीसुद्धा दृष्टी ही सहसंचालकांजवळ नव्हती असे दिसून येते. या दृष्टीहीनतेतून अमरावतीच्या सहसंचालकांनी दिनांक २२ जानेवारी २०१९ रोजी काढलेल्या आदेशाने विपरितरित्या प्रभावित झालेल्या राजेश पांडे यांना मा.उच्च न्यायालयापुढे जाण्याशिवाय कोणताही पर्याय उरला नव्हता.

१४. प्रा.राजेश पांडे यांनी दाखल केलेल्या सन २०१९ च्या याचिका क्रमांक २०६८ मध्ये दिनांक २९ जुलै २०१९ रोजी उच्च न्यायालयाच्या मा.नागपूर खंडपीठाने निर्णय दिला. या निर्णयानुसार सहसंचालकांचे पेन्शन लागू न करण्याचे परिपत्रक रद्दबादल ठरविण्यात आले. मा.उच्च न्यायालयाच्या या निर्णयातील परिच्छेद ३ पुढीलप्रमाणे आहे. :-

"3. We quash and set aside the communication impugned herein. We direct respondents no. 1 and 2 to pay pension and pensionary benefits to the petitioner for the services rendered by him from 1.2.1993 to 31.5.2019 with respondent no. 3 College as per the prevailing rules and all arrears of the pensionary and retiral benefits with effect from the date of superannuation be paid to the petitioner within three months from the date of this order." (P134NB2019)

१५. मा.उच्च न्यायालयाचा हा निर्णय याबाबतीतला पाचवा निर्णय म्हणता येईल. हा संपूर्ण निर्णय सन २०१९ च्या नुटा बुलेटीनच्या पृष्ठ १३४ वर प्रसूत करण्यात आलेला आहे. १ जुलै २०१९ रोजी मा. सर्वोच्च न्यायालयाने दिलेला निर्णय मा.उच्च न्यायालयाच्या नागपूर खंडपीठाने आपल्या २९ जुलैच्या निर्णयात उधृत केलेला आहे. इथे अमरावतीच्या सहसंचालकांना मात्र कोणत्याही न्यायालयाचा निर्णय वाचण्यास वेळ नाही. इतकेच काय पण आपल्याच कार्यालयातून यापूर्वी एकाही शिक्षकाला जुनी पेन्शन योजना नाकारण्यात आलेली नाही हे तिथल्या तिथे पहाण्यासाठीसुद्धा त्यांना वेळ नाही. २९ जुलै २०१९ च्या याच निर्णयात मा.उच्च न्यायालयाने हेही नमूद केले आहे की, या उच्च न्यायालयाच्या इतर खंडपीठांनी असेच निर्णय दिले असून मा.सर्वोच्च न्यायालयाने ते निर्णय कायम केलेले आहेत. शब्दशः या निर्णयातील परिच्छेद २ पुढीलप्रमाणे :-

"2. It is not in dispute that the facts involved in this petition are identical to those involved in Writ Petition No. 13166 of 2017 which has been decided on 3.10.2018 by the Division Bench of this Court at main seat. The said judgment has been confirmed by the Hon'ble Apex Court in SLP (C) No. 147032019 on 1.7.2019 when it dismissed the same. We, therefore, see no difficulty in allowing the present writ petition on the same line as has been done in WP No. 13166 of 2017."

१६. न्यायालयाच्या निर्णयाची अंमलबजावणी करण्याची जबाबदारी ही सहसंचालकांवर शासनाने शासननिर्णय काढून सोपविलेली आहे. ज्या भागात एकाही नेट-सेट मुक्त शिक्षकाला जुनी सेवानिवृत्तीची व्यवस्था नाकारण्यात आलेली नाही, त्या भागात असा सेवानिवृत्ती वेतन नाकारण्याचा पराक्रम सर्वप्रथम करणाऱ्या सहसंचालकांकडून ३ महिन्यांच्या आत सर्व लाभ या शिक्षकांना अदा करण्यात यावेत या निर्णयाची अंमलबजावणी केली जाईल अशी अपेक्षा ठेवणे भावडेपणाचे होईल. संघटनेच्या नेतृत्वाखाली सदरहू शिक्षकांनी न्यायालयाच्या अवमानाच्या कार्यवाहीला सुरुवात केलेली आहे. सन २०१९ च्या याचिका क्रमांक २०५८ मध्ये मा.उच्च न्यायालयाच्या नागपूर खंडपीठाने दिलेल्या या संदर्भातील निर्णयाची अंमलबजावणी न केल्यामुळे संबंधित शिक्षकाने अवमान याचिका दाखल केलेली आहे. सन २०१९ ची अवमान याचिका क्रमांक ३२६ असे त्या याचिकेचे नागपूर खंडपीठासमोर क्रमांकन झालेले आहे. दिनांक १० डिसेंबर २०१९ रोजी झालेल्या सुनावणीमध्ये "Issue notice before admission to respondent Nos.1, 2 and 3, returnable on 14.01.2020." असे आदेश मा. उच्च न्यायालयाने याबाबतीत पारित केलेले आहेत.

१७. निरनिराळ्या ५ प्रकरणात नेट-सेट मुक्त शिक्षकांना जुनी पेन्शन योजनाच लागू करावी लागेल असे निर्णय मा.उच्च न्यायालयांनी दिलेले. आता या संदर्भात मा.उच्च न्यायालयाने दिलेला सहावा निर्णय हाती आलेला असून सन २०१५ च्या याचिका क्रमांक ११३१५ मध्ये मा.उच्च न्यायालयाच्या औरंगाबाद खंडपीठाने दिनांक २८ ऑगस्ट २०१९ रोजी हा निर्णय दिलेला आहे. त्या विभागात सहसंचालकांनी संबंधित नेट-सेट मुक्त शिक्षकाला सेवानिवृत्ती वेतन नाकारले होते याचा स्पष्ट उल्लेख या निकालाच्या परिच्छेद ३ मध्ये पुढील शब्दात आहे:-

"By communication dated 1st June 2015, respondent No.3 Joint Director of Higher Education informed the petitioner that the petitioner would be covered by the Government Resolution dated 27th June, 2013 and more particularly as per the provisions in Clause 18 of the said Government Resolution, the petitioner would be covered by new pension scheme."

१८. याचिकाकर्त्या शिक्षकाच्या वतीने त्यांच्या वकिलांनी न्यायालयात काय वाजू मांडली? हे या निर्णयाच्या परिच्छेद ४ मध्ये पुढील शब्दात नमूद आहे. :- "He also vehemently submitted that in view of the judgments of this Court, the insistence of the authority for not granting benefits to the petitioner on the ground that the petitioner had not passed National Eligibility Test/ State Eligibility Test ("NET/SET" for short), is unjustified and unsustainable." प्रतिवादींनी जुनी सेवानिवृत्ती वेतन योजना लागू न करण्यासाठी न्यायालयासमोर काय वाजू मांडली? हे न्यायालयाच्या या निर्णयाच्या परिच्छेद ८ मध्ये पुढील शब्दात नमूद आहे :- "the petitioner was not possessing NET/SET qualification as required by the UGC norms."

१९. न्यायालयाने आपल्या निर्णयाच्या परिच्छेद १० मध्ये प्रतिवादींचे म्हणणे संयुक्तिक व टिकणारे नाही असे नमूद केलेले आहे. ते पुढील शब्दात :- "The reason which is given that since G.R. is issued on 27/06/2013 and the Petitioner has retired prior to the coming into force of the said G.R. is also absolutely untenable." शेवटी मा.न्यायालयाने आपल्या आदेशाच्या परिच्छेद 10 (ii) मध्ये पुढीलप्रमाणे आदेश पारित केलेले आहेत. :- "The Respondents are directed to make the pension applicable to the Petitioner on the basis of his

(सहपत्र पाच : परिच्छेद ११ पहा)

महाराष्ट्र शासन

कार्यालय, सहसंचालक, उच्च शिक्षण, अमरावती विभाग,

व्ही.एम.व्ही. परीसर, अमरावती - ४४४६०४

दुरध्वनी क्रमांक : ०७२१-२५३१२३५ फॅक्स : ०७२१-२५३१४५७

E-mail : jdheamt@yahoo.com Web : www.jdheamravati.org.in

क्रमांक : ससं/उशि/से.नि./२०१८/६०५ दिनांक : २२.०१.२०१९

प्रति,

प्राचार्य, डीग्री कॉलेज ऑफ फिजीकल एज्युकेशन, अमरावती.

विषय :- श्री. राजेश वसंतराव पांडे, सहाय्यक प्राध्यापक, डीग्री कॉलेज ऑफ फिजीकल एज्युकेशन, अमरावती यांचे सेवानिवृत्ती वेतनाचा प्रस्ताव मूळ सेवापुस्तकासह परत पाठविण्याबाबत.

संदर्भ :- (१) शासननिर्णय दिनांक २७.०६.२०१३ (२) आपले पत्र क्र. ८६, दिनांक २१.१२.२०१८.

आपल्या महाविद्यालयातून सेवानिवृत्त झालेले श्री. राजेश वसंतराव पांडे, सहाय्यक प्राध्यापक डीग्री कॉलेज ऑफ फिजीकल एज्युकेशन, अमरावती यांचे मूळ सेवापुस्तकाची व सेवानिवृत्ती वेतन प्रस्तावाची तपासणी केली असता ते नेट-नेट ग्रस्त असल्याचे दिसून येते. त्यामुळे दिनांक २७ जून २०१३ च्या शासननिर्णयानुसार त्यांना सेवानिवृत्ती वेतन योजना लागू होत नाही.

तरी श्री. राजेश वसंतराव पांडे, सहाय्यक प्राध्यापक, यांना शासननिर्णय २७ जून २०१३ नुसार अंशदायी निवृत्ती वेतन योजना लागू होत असल्याने श्री.राजेश वसंतराव पांडे, सहाय्यक प्राध्यापक, यांचा सेवानिवृत्ती वेतनाचा प्रस्ताव मा.महालेखाकार-II, कार्यालय नागपूर येथे पाठविता येणार नाही.

तरी श्री. राजेश वसंतराव पांडे, सहाय्यक प्राध्यापक, यांचा सेवानिवृत्ती वेतनाचा प्रस्ताव व मूळ सेवापुस्तक आपणाकडे परत पाठविण्यात येत आहे.

(डॉ. अशोक कळंबे)

सहसंचालक, उच्च शिक्षण,
अमरावती विभाग, अमरावती.

सहपत्र :- मूळ सेवापुस्तक सेवानिवृत्ती वेतन प्रकरण.

last drawn salary."

२०. नेट-सेट मुक्त शिक्षकांना जुनी सेवानिवृत्ती वेतन योजना लागू करणारा निर्णय मा.उच्च न्यायालयाने दिनांक ३ ऑक्टोबर २०१८ रोजी दिला होता. राज्यशासनाने त्या निर्णयाला सर्वोच्च न्यायालयात आवाहन दिले होते, पण सर्वोच्च न्यायालयाने राज्यशासनाची ती विशेष अनुमती याचिका फेटाळून लावली असेही या निर्णयाच्या परिच्छेद ९ मध्ये मा.उच्च न्यायालयाने नमूद केलेले आहे. ते पुढील शब्दात :- "9. The judgment of this Court, dated 3rd October, 2018, was subjected to Special Leave Petition (Civil) Diary

NAGPUR UNIVERSITY TEACHERS' ASSOCIATION

जिल्हा अधिवेशनांचे

आयोजन

विदर्भातील नुटाच्या सर्व जिल्हांची अधिवेशने एकाच दिवशी व दिनांकाला आयोजित करण्यात आलेली आहेत.

दिवस व दिनांक

- (१) जिल्हा अधिवेशनाचा दिनांक : २ फेब्रुवारी २०२०
- (२) जिल्हा अधिवेशनाची वेळ : दुपारी ३.३० वाजता
- (३) जिल्हा अधिवेशनाचा दिवस : रविवार

स्थळ

ही जिल्हा अधिवेशने खाली दर्शविलेल्या स्थळी होतील.

१. नागपूर शहर : सी.पी. अॅन्ड बेरार कॉलेज, रविनगर, नागपूर.
२. नागपूर ग्रामिण : सी.पी. अॅन्ड बेरार कॉलेज, रविनगर, नागपूर.
३. वर्धा : यशवंत महाविद्यालय, वर्धा.
४. भंडारा : जे.एम. पटेल महाविद्यालय, भंडारा
५. गोंदिया : डी.वी.सायन्स कॉलेज, गोंदिया.
६. चंद्रपूर : एफ.ई.एस. गर्ल्स कॉलेज, चंद्रपूर.
७. गडचिरोली : किसनजी खोब्रागडे शिक्षण महाविद्यालय, गडचिरोली.
८. अमरावती : केशरबाई लाहोटी महाविद्यालय, अमरावती.
९. यवतमाळ : अणे महिला महाविद्यालय, यवतमाळ.
१०. अकोला : श्री शिवाजी महाविद्यालय, अकोला.
११. वाशिम : राजस्थान आर्यन कॉलेज, वाशिम.
१२. बुलढाणा : जिजामाता महाविद्यालय, बुलढाणा.

या सर्व जिल्हा अधिवेशनाला त्या त्या जिल्हाचे अध्यक्ष, सचिव व इतर पदाधिकारी संबोधित करतील. या सभेमध्ये मुख्यत्वे पुढील प्रश्नांवर चर्चा होईल. :- (१) नेट-सेट मुक्त शिक्षकांना जुनी पेन्शन योजनाच लागू करावी लागेल याबाबत मा.उच्च न्यायालयाचे व सर्वोच्च न्यायालयाचे निर्णय तसेच उच्च शिक्षण विभागाची विचित्र भूमिका याबाबतच्या माहितीचा आढावा घेणे. (२) महाराष्ट्र प्राध्यापक महासंघाच्या कार्यकारी मंडळाने रविवार, दिनांक २२ सप्टेंबर २०१९ रोजीच्या बैठकीत संमत केलेला ठराव क्रमांक एक (सन २०१९ च्या नुटा बुलेटीनच्या पृष्ठ १६९ वर प्रसृत.) विशेषतः या ठरावातील परिच्छेद ११ मध्ये नमूद असलेल्या कारवाईच्या पूर्ततेचा आढावा घेणे. (३) इतर संघटनात्मक बाबी.

सर्व प्राध्यापकांनी उपस्थित राहून जिल्हा अधिवेशने यशस्वी करावी. अशी विनंती आहे.

डॉ. प्रवीण रघुवंशी, अध्यक्ष

डॉ. विलास ढोणे, सचिव

NAGPUR UNIVERSITY TEACHERS' ASSOCIATION

जिल्हा युनिटचे अध्यक्ष व सचिव यांची सभा

सर्व जिल्हा युनिटचे अध्यक्ष व सचिव यांची सभा रविवार, दिनांक ९ फेब्रुवारी २०२० रोजी शिक्षक भवन, विद्यापीठ परिसर सं.गा.बा. अमरावती विद्यापीठ अमरावती येथे दुपारी ३.३० वाजता आयोजित करण्यात आलेली आहे. या सभेमध्ये जिल्हा अधिवेशनामध्ये झालेल्या कामकाजाचा आढावा घेण्यात येईल व करावयाच्या उपाययोजना विचारात घेण्यात येतील. सर्व जिल्हाच्या अध्यक्ष व सचिवांनी या सभेला उपस्थित रहावे अशी विनंती करण्यात येत आहे.

डॉ. प्रवीण रघुवंशी, अध्यक्ष

डॉ. विलास ढोणे, सचिव

No(s).14703 of 2019, preferred before the Honourable the Apex Court, but the Honourable the Apex Court could not find any favour with the petitioners i.e. the State of Maharashtra and others and the same was **dismissed** by an order dated 1st July, 2019." (मा.उच्च न्यायालयाच्या औरंगाबाद खंडपीठाचा हा संपूर्ण निर्णय या अंकात पृष्ठ २ व ३ वर प्रसूत करण्यात आला आहे.)

२१. शासनाच्या उच्च शिक्षण विभागाने काढलेल्या २७ जून २०१३ च्या शासननिर्णयाचा काय अर्थ होतो? हे मा. मुंबई उच्च न्यायालयाने आपल्या दिनांक ३ ऑक्टोबर २०१८ रोजीच्या निर्णयान्वये स्पष्ट केले असून त्यानुसार "नेट-सेट मुक्त शिक्षकांना जुनीच पेन्शन योजना लागू राहिल" असा निर्णय दिला. मा.सर्वोच्च न्यायालयाने हा उच्च न्यायालयाचा निर्णय कायम केला व राज्य शासनाची विशेष अनुमती याचिका फेटाळून लावली. या दोनही घटनाक्रमाचा तपशीलवार उल्लेख करून उच्च शिक्षण विभागातील अवर सचिव श्री.विजय साबळे यांनी दिनांक ५ डिसेंबर २०१९ रोजीच्या एका पत्रान्वये उच्च शिक्षण संचालक, पुणे यांना आदेश दिलेत. त्या आदेशात स्पष्टपणे असे नमूद करण्यात आले आहे की, :-

"३. उपरोक्त प्रमाणे मा. उच्च न्यायालयाने व मा. सर्वोच्च न्यायालयाने प्रस्तुत न्यायालयीन प्रकरणी दिलेल्या आदेशाचे अनुपालन करणे आवश्यक आहे. तेव्हा मा. उच्च न्यायालय, मुंबई यांनी उक्त नमूद याचिका क्र. १३१६६/२०१७ मध्ये दि. ०३.१०.२०१८ रोजी दिलेल्या आदेशाचे अनुपालन करण्यास सहमती देण्यात येत आहे. त्यानुषंगाने प्रकरणी पुढील कार्यवाही आपल्या स्तरावरून करण्यात यावी."

अवर सचिवांनी पाठविलेले हे दिनांक ५ डिसेंबर २०१९ रोजीचे पत्र पूर्णपणे अनावश्यक व निरर्थक (superfluous) आहे. Superfluous या इंग्रजी शब्दाचा अर्थ शासनव्यवहार कोषामध्ये अनावश्यक व निरर्थक असाच सांगितलेला आहे. उच्च व सर्वोच्च न्यायालयाच्या आदेशाचे पालन करण्याची जबाबदारी मुख्य सचिवांच्या आदेशानुसार ११ नोव्हेंबर २०१४ च्या शासकीय ज्ञापनानुसार यापूर्वीच सहसंचालकांवर सोपविलेली असतांना सहमती देण्यात येत आहे अशा प्रकारचे पत्र लिहिणे हे निरर्थकच होय. शासनाच्या या अवर सचिवांनी हे पत्र (सहपत्र : एक म्हणून सोबत प्रसूत करीत आहे.) दिनांक ५ डिसेंबर २०१९ रोजी काढलेले असले तरी मा.सर्वोच्च न्यायालयाचा हा निर्णय त्यांना बरेच दिवस अगोदर ज्ञात होता, हे निश्चित होय.

२२. दिनांक २५ नोव्हेंबर २०१९ रोजी त्याच (श्री.विजय साबळे) अवर सचिवांनी महाराष्ट्र राज्याच्या उच्च शिक्षण संचालकांना मुंबई उच्च न्यायालयाने दिनांक ९ एप्रिल २०१९ रोजी याचिका क्रमांक ७५५/२०१९ मध्ये दिलेल्या निर्णयाच्या विरोधात विशेष अनुमती याचिका सर्वोच्च न्यायालयात दाखल करावी असे एक पत्र पाठवून कळविले आहे. दिनांक २५ नोव्हेंबर २०१९ रोजीच्या या पत्रामध्ये "मा.उच्च न्यायालय, मुंबई येथे दाखल झालेल्या याचिका क्र. ७५५/२०१९ मध्ये मा.उच्च न्यायालयाने दि. ०९.०४.२०१९ रोजी दिलेल्या आदेशाविरुद्ध मा.सर्वोच्च न्यायालयात विशेष अनुमती याचिका दाखल करण्याबाबत. श्री. विजयकुमार बाबुराव रणपिसे विरुद्ध महाराष्ट्र शासन व इतर" असा विषय नमूद करण्यात आला असून त्या आदेशातील पहिला व दुसरा परिच्छेद पुढीलप्रमाणे आहे :-

"उपरोक्त विषयाबाबत मा.उच्च न्यायालय, मुंबई येथे श्री. विजयकुमार बाबुराव रणपिसे यांनी दाखल केलेली याचिका क्र. ७५५/२०१९ मध्ये मा.उच्च न्यायालयाने दिनांक ०९.०४.२०१९ रोजी दिलेल्या आदेशाविरुद्ध मा.सर्वोच्च न्यायालयात विशेष अनुमती याचिका दाखल करण्याचा निर्णय शासनाने घेतला असून त्यानुसार मा.सर्वोच्च न्यायालयातील सरकारी वकील यांना विधी व न्याय विभागाने दिनांक १४ नोव्हेंबर २०१९ च्या पत्रान्वये आवश्यक त्या सूचना दिलेल्या आहेत."

"२. प्रस्तुत प्रकरणी शासनाच्या वतीने सरकारी वकिलांना आवश्यक ती माहिती देण्यासाठी तसेच शासनाच्या वतीने मा.सर्वोच्च न्यायालयात विशेष अनुमती याचिका दाखल करण्यासाठी आवश्यक ते प्रतिज्ञापत्र दाखल करण्यास विभागीय सहसंचालक, उच्च शिक्षण, पुणे विभाग, पुणे यांना प्राधिकृत करण्यात येत आहे."

दिनांक २५ नोव्हेंबर २०१९ रोजीचे हे पत्र काळजीपूर्वक वाचले तर, हे आदेश निर्गमित करतांना सर्वोच्च न्यायालयाचा निर्णय झालेला आहे याची माहिती असतांना तत्सम प्रकरणामध्ये विशेष अनुमती याचिका सर्वोच्च न्यायालयात दाखल करण्याचे आदेश त्याच अवर सचिवांनी निर्गमित करावे, हा निव्वळ पोरखेळ आहे. याशिवाय त्याचे वेगळे वर्णन करता येत नाही.

२३. ३ ऑक्टोबर २०१८ रोजी दोन न्यायमूर्तींच्या मा. मुंबई खंडपीठाने पहिला निर्णय दिला. तो सर्वोच्च न्यायालयाने कायम केला. तेव्हा विजय साबळे या नावाचे अवर सचिव शिक्षण संचालकांना पत्र पाठवितात की, "त्या न्यायालयाच्या निर्णयाची अंमलबजावणी करा." त्याच मा. मुंबई उच्च न्यायालयाच्या दोन न्यायमूर्तींच्या खंडपीठाने शब्दशः तत्सम प्रकरणी ९ एप्रिल २०१९ रोजी दिलेल्या निर्णयामध्ये दोन गोष्टी निर्णयातच नमूद करून ठेवलेल्या आहेत. एक गोष्ट

म्हणजे या दोनपैकी ज्येष्ठ न्यायमूर्तींनी पहिला निकाल दिला तेव्हा ते मा.न्यायमूर्ती त्या खंडपीठाचा भाग होते व दुसरी गोष्ट म्हणजे ९ एप्रिल २०१९ चा हा निर्णय आम्ही पहिल्या म्हणजे ३.१०.२०१८ च्या आदेशानुसारच दिलेला आहे. या दोनही बाबी नमूद असलेला ९ एप्रिल २०१९ च्या आदेशातील (W.P.No. 755 of 2019) आठवा परिच्छेद शब्दशः पुढीलप्रमाणे :-

"8. The issue is no more res integra. The Division Bench of this Court of which one of us (Gavai, J) was a party, through judgment and order dated 3rd October 2018 in Writ Petition No.13166/2017 (Maruti Dattatraya Patil Vs. The State of Maharashtra and ors.), has observed thus:

8. It can be thus seen that vide aforesaid G.R., the State Government has exempted the lecturers who are appointed between 23/10/1992 to 03/04/2000 and who were not possessing the net-set examination, M.Phil. and Ph.D. qualification. Only requirement is that the appointment of these lecturers is required to be made after following due selection process. The other requirement is that appointment of such lecturers ought to have been approved by the University and University should have submitted the proposal for grant of approval of such teachers to the University Grant Commission."

२४. ३ ऑक्टोबर २०१८ रोजीचा मा.उच्च न्यायालयाचा पहिल्या प्रकरणातील निर्णय यापूर्वीच सन २०१८ च्या नुटा बुलेटीनच्या पृष्ठ १२० वर प्रसूत केलेला आहे. ९ एप्रिल २०१९ चा चौथ्या प्रकरणातील मा. खंडपीठाचा निर्णय सन २०१९ च्या नुटा बुलेटीनच्या पृष्ठ १०३ वर प्रसूत केलेला आहे. या दोन एकसारख्या निर्णयांची अंमलबजावणी करण्यासाठी विजय साबळे नावाच्या एकाच अवर सचिवाने पहिल्या निर्णयाची अंमलबजावणी करा असे पत्र दिनांक ५ डिसेंबर २०१९ रोजी पाठविले. तर चौथ्या निर्णयाच्या बाबतीत सर्वोच्च न्यायालयात SLP दाखल करा असे पत्र दिनांक १५ नोव्हेंबर २०१९ रोजी निर्गमित केले आहे. ही दोनही पत्रे एकमेकांसमोर याच अंकात सहपत्र : एक व दोन म्हणून प्रसूत केलेली आहेत. तत्कालीन उच्च शिक्षणमंत्र्यांनी हा विभाग किती उच्च स्तरावर नेऊन ठेवलेला होता, हे त्यामुळे लक्षात येईल.

२५. वस्तुस्थिती व कायद्याची स्थिती एकसारखी असल्यामुळे व मा. ज्येष्ठ न्यायमूर्ती दोनही प्रकरणात निकाल देतांना त्या खंडपीठात न्यायमूर्ती असल्यामुळे दोनही प्रकरणात एकसमान निर्णय झाले हे न्यायसंगत होय. पहिल्या प्रकरणातील मा.उच्च न्यायालयाचा निर्णय मा.सर्वोच्च न्यायालयाने कायम केला. असे असतांना पहिल्या प्रकरणातील राज्यशासनाचे वर्तन व चौथ्या प्रकरणातील राज्यशासनाचे वर्तन पाहिल्यावर हे चित्र पहा व ते विचित्र पहा असे म्हणण्याची पाळी येते. आमने सामने हे 'चित्र विचित्र' पहाण्यासाठी सहपत्र : तीन पहा.

२६. नेट-सेट मुक्त शिक्षकांना जुनी पेन्शन योजनाच लागू करावी लागेल असे नमूद करणारे मा. मुंबई उच्च न्यायालयाच्या वेगवेगळ्या खंडपीठांनी आतापावेतो सहा निर्णय दिलेले आहेत. (सहपत्र : चार पहा) यातील पहिला निर्णय दिनांक ३ ऑक्टोबर २०१८ रोजी मारूती दत्तात्रय पाटील विरुद्ध राज्यशासन या प्रकरणी मा. मुंबई खंडपीठाने दिलेला आहे. या निर्णयामध्ये २७ जून २०१३ चा उच्च शिक्षण विभागाचा शासननिर्णय तपशीलवारपणे उद्धृत करण्यात आला असून त्या शासननिर्णयाचा अर्थ स्पष्ट करण्यात आला आहे. या शासननिर्णयाप्रमाणे नेट-सेट मुक्त शिक्षकांना जुनीच पेन्शन योजना लागू करावी लागेल असे आदेश मा. खंडपीठाने या प्रकरणात दिलेले आहे. पहिल्या प्रकरणात मा. खंडपीठाने दिलेला अर्थ प्रमाण मानून पुढच्या पाचही प्रकरणात मा.खंडपीठांनी आपले निर्णय दिलेले आहेत. तसे त्या प्रत्येक निर्णयात नमूद आहे. पहिल्या प्रकरणातील निर्णय सर्वोच्च न्यायालयाने कायम केलेला असतांना आता चौथ्या प्रकरणात SLP दाखल करण्याचा उच्च शिक्षण विभागाचा निर्णय केवळ विचित्र पोरखेळ या सदरात मोडणारा आहे.

२७. या संदर्भात आपल्या कोणत्याही नेट-सेटमुक्त सहकाऱ्यांवर जुन्या पेन्शन योजनेपासून वंचित राहण्याची पाळी येणार नाही याची काळजी घेण्यात यावी असे सूचविण्यात येत आहे. कोणत्याही विभागाच्या सहसंचालकांनी तसा प्रयत्न केल्यास मा.उच्च न्यायालयाचे उपरोक्त सहा निर्णय व मा.सर्वोच्च न्यायालयाचा १ जुलै २०१९ चा निर्णय (सहपत्र : चार) उद्धृत करून सेवानिवृत्ती वेतन अदा न करण्याचा सहसंचालकांचा निर्णय हा वेकायदेशीर असून न्यायालयाचा अवमान करणारा आहे अशी कायदेशीर नोटीस उपरोक्त सहसंचालकांना पाठविण्यात यावी. इतक्या उपर त्यांनी आपले अपकृत्य दुरुस्त न केल्यास मा.उच्च न्यायालयासमोर याचिका दाखल करावी व त्या याचिकेच्या माध्यमातून उपरोक्त सर्व निर्णय मा.उच्च न्यायालयाच्या लक्षात आणून द्यावेत.

MOVEMENT RESOLUTION

adopted AT XXX Statutory Conference of AIFUCTO held at Bhubaneswar
from 07-12-2019 to 09-12-2019.

The 30th Statutory Conference of the AIFUCTO expresses its strong dissatisfaction and deep concern at:

1. The aggressive pursuit of reforms in education dictated by the neo liberal policies of the central govt. across all sectors including education.

2. The New Education Policy, 2019 which is unapologetically neoliberal in its vision and approach and which aims to transfer the onus of providing education to the people from the governments to the corporates.

3. The non implementation of VII UGC pay scales by the state governments of Punjab and Himachal Pradesh ; Not uniform implementation of UGC scales from 01.01.2016 in states like TN, WB, and Maharastra etc.

4. The complete omission of the pay scales and other benefits to part time, contractual and guest teachers in the 7th UGC pay revision package.

5. Complete lack of mention about pension revision and related matters in the 7th UGC pay revision package.

6. The adverse impact of performance based funding by RUSA instead of need based funding by UGC.

7. The move by the UGC to restrict research to the topics in the priority list decided by the government.

8. The withdrawal of government from the responsibility of providing public funded education and maintaining social justice and merit in educational institutions

9. The excessive centralization and bureaucratisation of the apex bodies of higher education and the various other related bodies.

10. The CBCS programme mooted by the UGC which would completely deprive the Universities of Academic Autonomy and make a mockery of bodies like Academic Council, Faculty and Board of Studies.

11. The Autonomous College Regulations, 2018 issued by the UGC which empowers the managements of aided and private colleges instead of the academic community and brings about mindless commercialization of the higher education sector.

12. The Research Regulations issued by the UGC which has virtually blockaded research in the universities and colleges across the country.

13. The Swayam Regulations of the UGC which seeks to replace formal educational system with online courses.

The 30th Statutory Conference of the AIFUCTO demands:

1. Set apart 6% of the GDP for education.

2. 100 percent Central Government Funding for the Implementation of the 7th UGC pay revision

3. Review of New Pension Scheme and the reintroduction of Statutory (old) Defined Benefit Pension Scheme.

4. Immediate filling of all vacant posts in Universities and Colleges with regular appointments.

5. Institution of pay scales and service conditions for teachers working in self financing colleges and implementation of Supreme Court order on equal pay for equal work.

6. That the posts of Professor and Associate Professor be given to incumbents with sufficient service without insisting on additional qualifications and selection/screening procedures.

7. That the confusion prevailing regarding the grant of advance increments for M.Phil and Ph.D may be rectified at the earliest and the benefits given to teachers without any break.

8. The urgent lifting of financial blockade in the matter of granting Research Projects and Faculty Development Programmes.

9. Extension of exemption from attending RC/OC to March 2020.

10. MHRD/UGC to consider appropriate revised scales of pay with promotional avenues for existing Demonstrators in the VII pay scales.

11. To re-designate College Librarians as Assistant Professors/Associate Professors/ Professor in Library Information Science as the case may be. Extend MRP benefits to the College Librarians.

12. To urge the Govt. of Tamil nadu to hold talks with JAC of College Teachers associations and settle long pending demands of college teachers.

The 30th Statutory Conference of the AIFUCTO expresses solidarity with the following:

1. The fight by the common people and the working classes all over the world against the onslaught of neoliberal policies and associated economic reforms.

2. The fight by the academic community all over India for upholding democracy, secularism, socialism, spirit of enquiry and scientific temper.

3. The fight by the student community against irrational fee hike and other financial burdens imposed on them in higher education institutions in general, and JNU in particular; which would ultimately result in the denial of higher education to the socially and economically deprived classes of the country.

4. The fight by the academic community in Delhi University and other HEIs across the country for democratic governance, freedom of speech and the right to dissent in Universities

5. The fight by the farmers for ensuring a

livelihood against the forces of neoliberal exploitation.

The 30th Statutory Conference of the AIFUCTO expresses its shock and dismay at the following:

1. The continuing attack and atrocities against women and children in the country.

2. The subversion of the principles of the Constitution and the attack against the federal structure of Our country.

3. The use of programmer like National Register of Citizens of India with a view to exclude from citizenship the non-mainstream populations of India.

4. The attack against the intelligentsia purposefully carried out with a view to silencing criticism against the present regime at the centre.

5. Communal policies and programs unleashed by the state to divide the people and to make the imposing of neoliberal policies on them easy.

6. At the unscrupulous sale of public sector enterprises to private corporates.

In the above context, this Conference resolves to:

• Organize a massive "March to Parliament" during budget session of 2020 for withdrawal of the New Education Policy - 2019 in its present form

• Support the call of Central TUs for a one day all India Strike on 08.01.2020 and also observe that day as Day of Solidarity with Contractual/part time/ Adhoc teachers for the demand of "Equal Wages for Equal Work" and other demands of AIFUCTO

• Strengthen a united movement of all stake holders and broader sections of society against reform in Education in general and NEP in particular.

• Mobilize teaching community for participating in movements for social Justice, fight against atrocities on women and other marginalized sections and upholding the principles of our Constitution.

MAHARASHTRA FEDERATION OF UNIVERSITY & COLLEGE TEACHERS' ORGANISATIONS

Resolution by Executive Committee of MFUCTO - adopted on 5 Jan 2020

(A) The joint trade Union movement of India, represented by Central TUs has given a call for all India general strike on January 8, 2020. This strike is to oppose the present policies of the Central govt. that are attacking the livelihoods of the people. Key issues include demand for higher minimum wages, social security, withdrawal of mass contractualisation, implementation of SC order on "Equal wages for Equal work", restoration of Old Pension Scheme etc.

(B) Further, the 30th Statutory Conference of AIFUCTO held on 7-9 December 2019 at Bhubaneswar adopted a detailed Movement Resolution. Among other issues, the Conference resolved to "Support the call of Central TUs for one-day all India Strike on 08.01.2020 and also observe that day as Day of Solidarity with contractual/part-time/Adhoc teachers for the demand of 'Equal wages for Equal work.'"

(C) Moreover, a joint convention for "Restoration of Old Pension Scheme and Scrapping of NPS" was held in Aayakar Bhavan, Mumbai on 24.12.2019 by Unions of Central and State govt. employees, teachers and Railway employees. This convention, while resolving to intensify the struggle for Pension, gave a call to support the All India Strike on 8 January 2020.

(D) In the above context, this meeting of MFUCTO Executive Committee held in Mumbai on 05.01.2020, resolves to support the all India Strike on 08.01.2020 and calls upon all MFUCTO affiliates to actively participate in the demonstrations/Dharnas/Morchas organised by the Trade Unions in their respective districts on 08.01.2020.

(डॉ. तापती मुखोपाध्याय) अध्यक्ष

(डॉ. एस. पी. लवांदे) सचिव

Dearness Relief Increase to 17% on Pension/Family Pension w.e.f. 1st July, 2019.

GOVERNMENT OF MAHARASHTRA : FINANCE DEPARTMENT

Government Resolution No.: DRP-2020/CR.1/SER-4

Hutatma Rajguru Chowk, Madam Cama Road, Mantralaya, Mumbai 400 032.

DATE: 7 JANUARY, 2020.

Read - Government Resolution, Finance Department No.: DRP-2019/C.R 313/SER-4, dated 15.07.2019.

RESOLUTION

Government is pleased to decide that the rate of dearness relief with effect from 1st July, 2019 will be revised from 12% to 17% to the State Government pensioners /family pensioners on their Basic Pension/Family Pension. Revised dearness relief will be payable in cash

राज्य शासकीय व इतर पात्र कर्मचाऱ्यांना मंजूर करण्यात येणाऱ्या महागाई भत्त्याच्या दरात दि. १ जुलै, २०१९ पासून सुधारणा करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन : वित्त विभाग

शासननिर्णय क्रमांक : मभवा-१३१९/प्र.क्र.३०/सेवा-९

मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२. : मादाम कामा रोड, हुतात्मा राजगुरु चौक

दिनांक : ४ जानेवारी, २०२०

वाचा :- शासननिर्णय क्रमांक : मभवा-२०१९/प्र.क्र.१३/सेवा-९, दि. ८ जुलै, २०१९

शासननिर्णय

राज्य शासकीय कर्मचारी व इतर पात्र पूर्णकालिक कर्मचाऱ्यांच्या महागाई भत्त्याच्या दरात सुधारणा करण्याचा प्रश्न शासनाच्या विचाराधीन होता.

२. शासन असे आदेश देत आहे की, दिनांक १ जुलै, २०१९ पासून ७व्या वेतन आयोगानुसार सुधारित वेतनसंरचनेतील मूळ वेतनावरील अनुज्ञेय महागाई भत्त्याचा दर १२% वरून १७% करण्यात यावा. सदर महागाई भत्ता वाढ दिनांक १ डिसेंबर, २०१९ पासून रोखीने देण्यात यावी.

दिनांक १ जुलै, २०१९ ते दिनांक ३० नोव्हेंबर, २०१९ या पाच महिन्यांच्या कालावधीतील महागाई भत्त्याच्या थकवाकीबाबत स्वतंत्रपणे आदेश निर्गमित करण्यात येतील.

३. महागाई भत्त्याची रक्कम प्रदान करण्यासंदर्भातील विद्यमान तरतुदी व कार्यपद्धती आहे त्याचप्रकारे यापुढे लागू राहिल.

४. यावर होणारा खर्च संबंधित शासकीय कर्मचाऱ्यांचे वेतन व भत्ते ज्या लेखाशीर्षाखाली खर्ची टाकण्यात येतात, त्या लेखाशीर्षाखाली खर्ची टाकून त्याखालील मंजूर अनुदानातून भागविण्यात यावा. अनुदानप्राप्त संस्था व जिल्हा परिषद कर्मचाऱ्यांच्या बाबतीत, संबंधित प्रमुख लेखाशीर्षाखालील ज्या उप लेखाशीर्षाखाली त्यांच्या सहाय्यक अनुदानाबाबतचा खर्च खर्ची टाकण्यात येतो, त्या उप लेखाशीर्षाखाली हा खर्च खर्ची टाकण्यात यावा.

सदर शासननिर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२००१०४१६३४४३८५०५ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षात्कृत करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(भा. ज. गाडेकर)

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

PR : (1) P 16 NB 2019 (2) P 140 NB 2019 (3) P 12 NB 2020 AF : P 001

from 1st December, 2019. The order in respect of arrears amount of 5 months from 1st July, 2019 to 30th November, 2019 will be issued separately.

2. It will be the responsibility of the Pension Disbursing Authority, i.e. the Pay and Accounts Officer, Mumbai/Treasury Officers, as the case may be, to calculate the quantum of dearness relief payable in each individual case.

3. Government is also pleased to direct that above decision shall mutatis mutandis, apply to those pensioners including family pensioners of Recognised and Aided Educational Institutions, NonAgricultural Universities and Affiliated Non-Government Colleges and Agricultural Universities to whom the pension scheme is made applicable.

4. In exercise of the powers conferred by the proviso to Section 248 of the Maharashtra Zilla Parishads and Panchayat Samitis Act, 1961 (Mah.V of 1962) and of all the other powers enabling it in that behalf. Government is further pleased to decide that the above decision shall apply to the pensioners including family pensioners of Zilla Parishads.

5. The State Government Employees who had drawn lumpsum payment on absorption in PSUs/Autonomous Bodies/Local Bodies and have become entitled to restoration of 1/3rd commuted portion of pension, will also be paid the increase in dearness relief at the prescribed rate and date mentioned in paragraph 1 of this Government Resolution. According to Government Resolution, Finance Department, No.COP1001/50/SER-4, dated 9th April, 2001 dearness relief will be paid on full pension.

6. The expenditure on this account should be debited to the Budget Heads to which the retirement benefits of the employees mentioned in the above paras are debited and should be met from the grants sanctioned thereunder.

7. All orders in force in regard to the payment of relief on pension sanctioned by Government from time to time will, mutatis mutandis, apply to the dearness relief now sanctioned.

This Government resolution of Maharashtra Government is available at the website www.maharashtra.gov.in. Reference no. for this is 202001071327336805. This order has been signed digitally.

By order and in the name of the Governor of Maharashtra.

(Indrajeet Gore)

Deputy Secretary

to Government of Maharashtra

PR : (1) P 20 NB 2019 (2) P 137 NB 2019 (3) P 12 NB 2020

AF : P 007

NUTA BULLETIN (Official Journal of NAGPUR UNIVERSITY TEACHERS' ASSOCIATION) **EDITOR** : Prof. Vivek S. Deshmukh, Balaji Society, Yavatmal 445 001. **PUBLISHER** : Dr. Prakash Tayade , 55, "Aai" Dr. Punjabrao Deshmukh Colony, Near V.M.V. Campus, Amravati 444 604 Published at NUTA Bulletin Office, Shikshak Bhavan, Sant Gadge Baba Amravati University Campus, **Amravati- 444 602. PRINTED AT** Bokey Printers, Gandhi Nagar, Amravati. (M.S) **REGD NO. MAHBIL/2001/4448** Postal Registration No. ATI/RNP/078/2018-20 (Uploaded on www.nuta.in on 11.01.2020) Price : Rs. Five / Name of the Posting office : **R.M.S. Amravati.** Date of Posting : **15.01.2020**

If Undelivered , please return to : NUTA Bulletin Office, Shikshak Bhavan, Sant Gadge Baba Amravati University Campus, Amravati- 444 602.

To,.....

.....

.....

.....